

Молода Україна

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕМОКРАТИЧНОЇ МОЛОДІ

РІК ВИДАННЯ XXXVIII ВЕРЕСЕНЬ — 1988 — SEPTEMBER

Ч. 379

Довголітній політв'язень советських концтаборів о. Василь Романюк із сином Тарасом на лєтовищі в Торонто.

27 липня, 1988 р.
Фото Іван Корець

ISSN 0026-9042

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

в Канаді:

В. Yaremchenko,
28 Frontenac Rd.
London, Ontario

Gregory Hawryluk
18 Meadowbrook Ave.
St. Catherines, Ont., L2M 7H1

Ihor J. Lysyk
885 Beaufort Ct.
Oshawa, Ont. L1G 7J7

T. Boyko
2582 Cornwall Dr.
Penticton, B.C. Y2A 6X3

Vira Kanareisky
6639-43 Rd., Rosemount
Montreal, P.Q. H1T 2R7

В США:

Iw. Ivahnenko
72 Feather Bed In.
Hopewell, N.J. 08525

Leonid Jemetz
2941 Amboy Road
Warners, N.Y. 13164

W. Ponomarenko
5802 Vandalia Ave. S. W.
Cleveland, Ohio, 44144

У Зах. Німеччині:

Mychajlo Ihnatenko
2 Hamburg — Wandsbek
Lesserstr. — 225
West Germany

В Англії:

A. Bondarenko
78 Kensington Park Rd.
London W. 11, — England

В Австралії:

T. Myronenko
P. O. Box 302
Parramatta, N. S. W.
Australia 2150

МОЛОДА УКРАЇНА

MOLODA UKRAINA

Видає Центральний Комітет
Об'єднання Демократичної
Української Молоді
Голова ЦК: М. МОРОЗ

A Ukrainian Monthly Magazine
Published by the Central Committee
of the Ukrainian Canadian Youth
Association — ODUM

Редагує Колегія:
Л. Ліщина — редактор,
С. Голубенко, Ю. Криволап,
В. Родак, А. Лисий,
О. Пошиваник, Л. Павлюк,
О. Харченко, В. Корець

In USA — Association of American
Youth of Ukrainian Descent.

Адміністратор Зіна Корець
Тел. (416) 763-3422

President: M. Moroz

159 Berry Rd. #4
Toronto Ont M8Y 1W4

Це число редагували: О. Родак
і Л. Ліщина

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Річна передплата

- У США, у Канаді і в Україні** 20.00 доларів
Ціна одного примірника: 2.00 дол.
- В Австралії** 13.50 дол. (австрал.)
Ціна одного примірника: 1.60 дол.
- В Англії і Німеччині** 14.50 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 1.65 дол.
- В усіх інших країнах Європи** 13.50 (америк.)
Ціна одного примірника: 1.35
- В усіх країнах Південної Америки** 12.00 дол. (америк.)
Ціна одного примірника: 1.00 дол. (америк.)

Зазначене число після прізвища передплатника означає останнє число журналу, за яке заплачено передплату.

За зміну адреси просимо прислати поштові значки або інтернаціональні купони (International coupon) на суму 65 канадійських центів.

Редакція не приймає матеріалів без підпису автора і застерігає за собою право скорочувати статті і правити мову, рукописів не повертає.

Статті підписані прізвищем або ініціалами автора не завжди відповідають поглядам редакції.

За зміст і мову оголошень редакція не відповідає.

Листування з редакцією та адміністрацією просимо слати:

MOLODA UKRAINA

Box 40, Postal Station "M", Toronto, Ontario, Canada, M6S 4T2

В ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ: Поезії — Ю. Клен, Ф. Малицький, П. Пилипенко, О. Повстенко — Катедра св. Софії у Києві. С. Заброварний — Хрещення Київської Русі 988 р. (закінчення). А. Лисий — Зустріч ОДУМ-у 1989 р. ОКО — Зустріч ОДУМ-у США і Канади. Т. Романюк — Лід рушив і ніщо його не спинить. Вислід конкурсів „Молодої України“ за 1987 рік. В. Соколовська — „Дякуємо“. О. Харченко — Релігійна виставка у селі Блек Крік. З життя ОДУМ-у. Родинна хроніка. Сторінка Юн.ОДУМ-у. Листи до редакції.

Юрій КЛЕН

Федір МАЛИЦЬКИЙ

СОФІЯ

(Проектується знести храм св. Софії в Києві.)
З газет.

«Тайни тисячоліття — в Софії стрункій,
Що поблідла, але ще ясніше, ще вище
Вироста, як молитва, в блакить».

Є. Маланюк.

Нехай твій дзвін заглушать літаки.
Нехай тебе знесуть, і хай на місці,
Що освятили літа і віки,
Поставлять пам'ятник добі нечистій.
Нехай змурують чорний хмарочос
Там, де стоїш ти, біла й золотава,
О ліліє струнка в намисті з рос,
Яку плекала мудрість Ярослава!
Нехай здере новітній печеніг
Смугляве злото з бань на кінську зброю
І скрізь полишить слід блюзнірських ніг:
Це лиш мара нам видава гаптує,
Які триватимуть недовгий вік.
Коли спорудять зал з бетона й скла
І електричний вихор зашаліє
Там, де священна сутінь залягла
Й в дрімотнім сні спочила Візантія,
То знай: це все пройде без вороття.
Так само снились нам колись татари.
Тож знов чаклун якийсь нав'яз чари,
І бачиш ти примари небуття.

Правдивий світ, — не той, для ока зримий,
Крилами розтинаючи вогонь,
Гойдають тихо грізні серафими
На терезах своїх долонь.
Він, наче плід, важніє й дозріває,
Налятий плином невідомих лон,
І темний сок, буруючи, співає,
Немов вино Господніх грон.
Колись усім об'явиться, як чудо,
Істота кожної з земних річей.
Настане день... світ спалахне, й полуда
Тобі спаде з засліплених очей.
В священнім жасі, дивно скам'янілий,
— Немов хто в вічність відчинив вікно,
Побачиш ти у млі нестерпно білій
Все, все таким, як справді є воно:
Хрестом прорізавши завісу дима,
В красі, яку ніщо не сокрушить,
Свята Софія, ясна й незрушима,
Росте легендою в блакить.

27.III.35.

ЯРОСЛАВ МУДРИЙ

Пливають над Києвом хмарини білі,
Спалахують у маєві заграєв.
І оживає образ князя смілий
З віків минулих — Мудрий Ярослав.

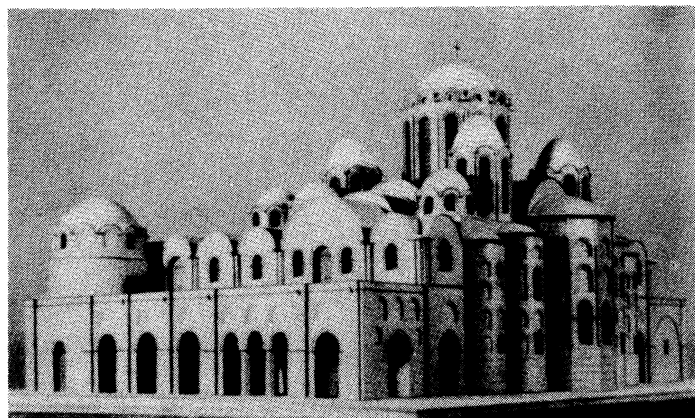
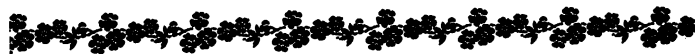
Князь-воїн думав не про власну славу,
Як печенігів в битві переміг.
З'єднавши землі у одну державу,
Могуть, і славу, й волю їй беріг.

Князь-трудівник у вічних жив турботах,
«Окольніи град» валами обвивав.
Звів неповторні Золоті ворота
І вхід до міста міцно замикав.

Князь-правдолюб у славі правду славив
Серед безправ'я й темноти віків.
Лишив нащадкам «Правду Ярослава»,
Що захищала смердів од князів.

Він вірив у могуть свого народу
І від землі брав сили, як Антей.
Була для нього вища, нагорода —
Боротися і жить в ім'я людей.

У Києві князь довго й мудро княжив —
На радість людям, ворогам на страх...
Не знав, що спочиває в Софії ляже,
Лишивши добру славу у віках.

Реконструкція первісного виду собору св. Софії
в Києві в XI-XII ст.

Олекса ПОВСТЕНКО

КАТЕДРА СВ. СОФІЇ У КИЄВІ

З нагоди відзначення славного ювілею 1000-ліття християнства в Україні вважаємо за відповідне подати нашим читачам історію найважливішого осередку не тільки релігійного, але і культурного і політичного життя українського народу — Катедри св. Софії в Києві. З цією метою передруковуємо в скороченні знамениту наукову працю на цю тему пера Олекси Повстенка, яку видала УВАН 1954 р. як том III-IV її Анналів. О. Повстенко, за професією архітект, був перед війною куратором Катедри св. Софії, а пізніше, в США, дорадником головного архітектора Конгресу США. Помер 15 січня 1973 р.

Ред.

Катедра св. Софії у Києві заснована великим князем Ярославом Мудрим... (як твердять сучасні дослідники) між роками 1017 і 1037, а першу добудову її датують XII століттям. Будували Софійську катедру найліпші, добре обізнані з візантійським мистецтвом майстри: виконуючи таке відповідальне завдання великого князя і застосовуючи у будіванні катедри свої національні форми вже на той час високорозвиненого українського мистецтва, вони створили цю чудову споруду в сучасному для тієї доби українсько-візантійському стилі.

Храм святої Софії, велична й епохальна фундація великого князя Ярослава Мудрого, був тоді найімпульсивнішою будовою стольного Києва. Він увінчував собою весь архітектурний ансамбль великокняжої столиці України, домінуючи над тогочасними навколишніми будовами. Катедра св. Софії, крім того, завершувала собою високо розташовану над широким Дніпром-Славутою цілу старокіївську гору, на якій знаходились адміністративна частина Києва, фортеця і резиденція великого князя України-Руси.

Багатими прикрасами оздобив кн. Ярослав свою стольну катедру-митрополію. Крім прикрашення катедри золотом, сріблом і дорогоцінними іконами, кн. Ярослав заснував у ній також бібліотеку, при чому багато книг він написав сам.

Величний храм святої Софії в Києві був катедрою митрополитів усієї України-Руси. В ній відбувалось висвячення на вищі ієрархічні ступені. В ній же з р. 1051 відправляв служби Божі перший з українців — митрополит Іларіон. В катедрі св. Софії відбувались церковні церемонії при вступі українських князів на великокняжий престол. Крім того, катедра св. Софії була місцем поховання великих князів і митрополитів. В ній поховані: фундатор катедри вел. князь Ярослав Мудрий (+ 1054), син його вел. кн. Всеволод (+ 1093), онуки: — вел. князь Володимир Мономах (+ 1125),

князь Ростислав Всеволодович (+ 1093) та правнук — вел. кн. Вячеслав Володимирович (+ 1154).

В бічній, південній наві поховані київські митрополити з часів великокняжої доби. Тут теж поховані і митрополити гетьмансько-козацької України: Сильвестр Косів (1647-1657), Рафаїл Заборовський (1731-1747), Арсеній Могилянський (1757-1770), Гавриїл Кременецький (1779-1783), Самуїл Миславський (1783-1796), Ієрофей Малицький (1796-1799), Серапіон Олександрівський (1802-1824); у Володимирському вівтарі — Гедеон Четвертинський (1685-1690). З пізніших поховань (в Стрітенській наві) — митр. Євгеній Болховітінов (1822-1837).

Найвидатніший Український Палладіум — Софійську Катедру з великою побожністю відвідувала щороку велика кількість прочан з усіх місцевостей України і навіть багато чужинців, що в захопленні оповідали про її блискучу красу і величезні багатства.

На Софійській площі, а також у дворі катедри впродовж її багатоголіткового існування відбувались численні великі народні і церковні урочистості. Перед катедрою св. Софії була влаштована всім духівництвом і народом великоурочиста зустріч гетьмана Богдана Хмельницького (1648 р.), що вступив до Києва з козацтвом після свого переможного походу. В роки визвольних змагань перед катедрою св. Софії 22.І.1918 р. четвертим Універсалом Української Центральної Ради проголошено самостійність України, а 22.І.1919 р. там же проголошено об'єднання українських земель в одну Соборну Українську Державу.

Давня катедра св. Софії не збереглась до нашого часу в її первісному вигляді. За дев'ять століть свого існування вона була свідком багатьох подій з історії українського народу. В наслідок численних воєн храм св. Софії зазнав чимало грабунків і руйнацій.

Великі багатства Київської держави, велич і розкіш її храмів манили різних грабіжників. За даними літопису ще в 1169 р. на Київ напав суздальський князь Андрій Боголюбський. Заволодівши Києвом, він пограбував киян, монастирі і церкви, в тому числі і Софійську катедру. Всі дорогоцінності, церковний посуд, ікони хрести, богослужбові книги і навіть дзвони він вивіз з Києва. Року 1180 храм св. Софії потерпів від пожежі. В 1203 році Києву довелося зазнати другого грабіжницького нападу. Це був наскок кн. Рюрика Ростиславовича. В 1240 році Київ зазнав першого нападу монголів (хана Батія), які, руйнуючи місто, знищили Десятинну церкву і немало лиха, вчинили св. Софії, що вразила їх своїм великим багатством ззовні і в середині. Вони шукали дорогоцінностей скрізь — на-

віть у стінах, склепах і гробницях князів — і все, що знайшли для себе підхожого, забрали з собою.

Після цієї навали храм св. Софії занепав. Служби Божі довгий час у ньому не відбувались, бо і людей у Києві залишилось мало, та й не було нового митрополита на місце митрополита Йосипа I, який після монгольського погрому невідомо де подівся. Щойно за яких десять років після страшного погрому Києва митрополит Кирило III (1250-1280 рр.) подбав про відновлення спустошеного монголами храму. В 1375 р. храм св. Софії підновлює митрополит Кіпріян.

Року 1416 Київ руйнує і грабує хан кримських татар Едігей, а в 1482 році — хан Менглі-Гірей.

В тому ж 1416 р. відбувся розподіл руської митрополії на Московському і Литовсько-Київську, і литовський князь Вітовт видав таку постанову:

«Сидеть кievскимъ митрополитамъ на своемъ столе в св. Софьи».

Настрашені татарами київські митрополити довгий час не виконували цієї постанови і жили в Новгородку Литовському або у Вільні. Один з митрополитів — Макарій вирішив 1497 р. відвідати спустошений Київ і храм св. Софії, але, не доїхавши до Києва, був убитий татарами. Після цього випадку на протязі цілих 80 років жоден з митрополитів не наважився проживати у Києві. Отже храм св. Софії залишився без нагляду. Як видно з рапорту, поданого київським урядовцем в кінці XVI ст. на ім'я польського короля, в храмі знаходять притулок дикі звірі, а на оголених склепіннях проростає бур'ян (Єпископ Верещинський).

В роках 1610-1633 храм св. Софії був в посіданні уніятів. Православне духовництво всіма силами домагалось відібрати свій храм від уніятів, вдаючись зі своїми домаганнями навіть до польського короля. Нарешті, р. 1632 було одержано згоду короля Владислава IV на посідання храму православними, але щойно р. 1633 київський митрополит Петро Могила перебрав Софійську катедру від намісника уніятського митрополита — Веніамина Рутського.

На відбудування катедри св. Софії митрополит П. Могила витрачає свої власні кошти і пожертви дародавців-патріотів. Він покрив храм новим дахом, зашпарував щілини в стінах і банях, добудував чотири малі апсиди в зовнішніх притворах з новими престоломи, укріпив контрфорсами головну апсиду, відновив важливіші внутрішні частини і головний престол, від якого до нашого часу залишилися тільки мармурова плита (бо большевики зруйнували престол). Підлогу було встелено різнокольоровими керамічними плитками. Митрополит Петро Могила замовив також і новий іконостас, про який Павло з Алеппо (архидиякон антиохійського патріярха Макарія) писав, що «нікому не сила його описати — через красу та різноманітність його різьби та золочення». Крім того митрополит Петро Могила постачає храмові богослужбові книги, одяг для священнослужителів, церковний посуд та ін.

Року 1647 митрополит Петро Могила помер, не закінчивши ремонту Софійської катедри. З 1647 до 1657 р. ремонт, розпочатий Петром Могилою, продовжував митрополит Сильвестер Косов. Він закінчив ремонт двох приділів. Зовнішній вигляд Софійської катедри за митрополита Петра Могили і Сильвестра Косова, порівняно до її первісного вигляду, ще був мало змінений.

В 1657-1685 рр., в сумні часи т. зв. «руїни», коли на Україні після смерти гетьмана Богдана Хмельницького постали страшні міжусобиці в зв'язку з приєднанням України до Московщини, вище духовництво майже не жило в Києві, тому і храм св. Софії був залишений без належного догляду. Року 1685 на митрополичий престол вступив Гедеон, князь Святополк-Четвертинський, який підпорядкував київську митрополію московському патріярхові, зігнорувавши при цьому впертий опір всього українського духовництва і вірних, що хотіли зберегти автокефальність своєї церкви, а не поєднання її з московською, тим більше під зверхністю московського патріярха. За розпорядженням митрополита Гедеона Четвертинського був очищений західний бік храму і відновлена західня стіна (саме тоді, правдоподібно, загинула дорогоцінна центральна композиція з зображенням сім'ї вел. кн. Ярослава) та два приділи біля головного західнього входу в храм — до Георгіївської і Предтеченської нав.

В першому з них (Георгіївському) під руїнами був знайдений саркофаг вел. кн. Ярослава. Саркофаг перенесли в північно-східній бік храму, у вівтар Володимирівського приділу, де він знаходиться і по цей час.

Нарешті, за митрополита Варлаама Ясинського (1690-1707 рр.) Софійська катедра була остаточно обновлена щедротами гетьмана Івана Мазепи.

Впродовж часу гетьманування Ів. Мазепи, коли у Києві і на цілій Україні меценатством гетьмана та козацької старшини було споруджено багато будов у шляхетному стилі українського барокко, було викінчено також і відбудову храму св. Софії, який зберіг в основному (за винятком західньої частини) свій тогочасний вигляд.

Наступники митрополита Варлаама Ясинського все більше і більше розмальовують храм усередині олійним живописом, закриваючи зовсім давні фрески.

В 1730-40-х рр. київську Софію збагачує митрополит Рафаїл Заборовський. Бувши таким самим великим аматором мистецтва, як і гетьман Іван Мазепа, він відремонтував і, відповідно до потреби, перебудував більшість київських церков. Немало добра зробив він і для св. Софії.

В зв'язку з деформацією стін Мазепиної дзвіниці Рафаїл Заборовський перебудував два її верхні поверхи (архіт. Й. Шедель), відлив для неї два великі дзвони, обвів усе Софійське подвір'я високою мурованою стіною, спорудив новий, на три яруси іконостас (замість іконостасу з часів митрополита П. Могили) з срібними, визолоченими царськими вра-

тами до нього, прикрасив храм срібними паникадилами і ін.

В роках 1747-1757 київський митрополит Тимофій Щербацький на свій власний кошт покрит дахи Софії білим залізом, а маківки бань визолотив.

В 1843 р. в Феодосіївському вівтарі раптово відвалилася частина тинку, відкривши давній фресковий живопис. В цьому ж році почалось т. зв. «визволення» відчищених від тинку фресок... Перемальовано мало не всі софійські фрески: виїняток становили фрески Михайлівського вівтаря. З 1843 до 1853 рр. підмальовано або цілком замальовано олійними фарбами цілі фрескові композиції, окремі фігури, орнаменти тощо — загальним чином 2487 зображень.

В 1880-их роках був перебудований чудовий бароковий фронтон (кінця XVII — початку XVIII ст.) західньої фасади — власне тоді, коли перебували і двоспадисте покриття катедри на покриття безпосередньо по давніх склепіннях (як це було з самого початку).

Після цього у св. Софії довгий час не провадилось ніяких особливих робіт — крім поточного ремонту та часткового укріплення мозаїк, що облуплювались, відстаючи від стін. Укріплювали мозаїки, просто прибиваючи їх до стіни великими залізними бретналями.

Лише з початком українських визвольних змагань 1917-1919 рр. і з часу створення української незалежної держави стали можливі глибші дослідження св. Софії київської, якими керував з 1917 року Центральний Комітет Охорони Пам'яток Старовини і Мистецтва у Києві, а з 1918 р. — Всеукраїнська Академія Наук. Протягом цього часу провадилось детальне фотографування храму св. Софії (зовні і всередині). Дуже цінні світлинами виконали Н. Негель, С. Аршеневський, М. Макаренко та Ю. Красицький.

Катедрна св. Софії зазнала чималих пошкоджень під час російського нападу на Україну, а саме — на початку 1918 року, коли російсько-більшевицьке військо під командою Муравйова, підступивши до Києва, стало нещадно руйнувати його гарматними набоями. Московські нападники не порахувалися навіть з тим, що уряд Української Народньої Республіки оголосив місто вільним (з огляду на його дорожочіні архітектурні пам'ятки) й залишив Київ.

Гарматний вогонь, умисне большевиками спрямований на найвизначніші старовинні будови столиці (коло 200-250 гарматних попадань), зруйнував дощенту дорожочіні колекції з українського мистецтва разом з будинком президента УНР — проф. М. Грушевського, колекції архітекта В. Кричевського (батька) та ін. Наслідком обстрілу були жахливі пошкодження в районі старокняжого Києва й на Печерському. З кількох десятків набоїв, що розривались на старовинних стінах Золотих воріт, в районі Десятинної й Андріївської церков, на стінах Михайлівського монастиря тощо, декілька попало в кол. Трапезну церкву Софійського монастиря, в Софійську дзвінницю й кате-

Лев ПИЛИПЕНКО

КИЇВ

*Високий, пишний злоголавий,
Закоханий без меж в ріку,
Зазнав поразок ти і слави
Немало на своїм віку.*

*Пустошили тебе татари,
Поляки, німці, москалі,
Та сонце волі із-за хмари
Всміхалось знов твоїй землі.*

*Не терпів ти чужинця — пана,
Що ніс тобі неволі гніт.
Стрічав як батька, ти Богдана
Біля своїх колись воріт.*

*Губив нераз ти свою вроду,
Згорав часами до основ,
Та пив Дніпра цілющу воду
І з хвиль його родився знов.*

дру св. Софії. Один з набоїв влучив в стіну давнього вівтаря катедри. На щастя, мозаїки уцілили, хоч місцями повідставали від стіни й частинно обсіпались. Під час повторного большевицького обстрілу (в жовтні м. 1919.) гарматний набій пробив західню стіну над хорами.

На початку советської влади безпосередньо науково-дослідчу роботу при катедрі св. Софії продовжували такі інституції як Софійська Комісія Всеукраїнського Археологічного Комітету Всеукраїнської Академії Наук, Музей Архітектури Всеукраїнського Музейного Городка та Центральна Краєва Інспектура для охорони пам'яток мистецтва. В цей час також виконувались фотографування катедри І. Моргілевським. Д. Демущиком. М. Скрипником та І. Сталинським (фота ці частково використані в даній праці). Наслідком напелегливої і плянованої діяльності цих закладів, з допомогою державних асигнувань і приватних пожертв, проведено ремонт храму та укріплення його західньої стіни, що була пробита гарматним набоем під час обстрілу Києва в 1918 р. большевиками. Крім того, частково відчищено з-під олійного замальовання XIX стол. давні фрески, промито і укріплено мозаїки, закріплено тинк з фресками у хрищальні тощо. (Ці роботи провадив маляр М. Бойчук 1919 р.). Разом з цим провадилось роботи над дослідженням первісної архітектури храму

(зондаж і часткове очищення від зовнішнього тинку стін), детальні обміри, реконструкція статей і більших розвідок про храм св. Софії.

Проте поряд з науково-дослідною роботою дедалі міцніюча советська влада уперто здійснює свої агітаційно-антирелігійні настанови. З 1934 р. служби Божі в св. Софії заборонено.

Після офіційного закриття служб Божих в Софійській катедрі (а також майже у всіх храмах і монастирях України), духівництво Української Автокефальної Православної Церкви на чолі з бл. п. митрополитами Василем Липківським і Миколою Борецьким було заслано на далекі каторжні роботи або й фізично знищено, як «носії релігійного дурману». Протягом короткого часу було репресовано двох митрополитів, тридцять єпископів, тисячі священників і десятки тисяч вірних.

Поряд з цим советський уряд почав конфіскувати найкоштовніші церковні речі з храму св. Софії (як і взагалі з усіх храмів та музеїв України). Вилучені (ніби для потреб індустріалізації ССРСР та на допомогу голодуючим Поволжя) церковні дорогоцінності випродувались владою за кордон, а золоті та срібні речі, серед яких були здебільшого високомистецькі твори, перетоплювались на злитки «цветного метала». Спротив наукових та музейних робітників цьому нечуваному вандалізмові нічого не допоміг, а привів до страшних репресій. Українські мистецтвознавці — професори Ф. Ернст, Д. Щербаківський, М. Макаренко та ін. заплатили за цей спротив своїм життям, а багато інших були репресовані. На їх місце були призначені люди з комуністичної партії. Решта застрашених музейних робітників вже не відважувалась боронити своїх мистецьких скарбів, і внаслідок цього загинула дорогоцінна збірка речей з софійської архиерейської ризниці (т. зв. скарбця).

За 1935-37 рр. розібрано вісім високомистецьких барокових іконостасів роботи українських майстрів XVII-XVIII ст. З них був дуже цінний іконостас Стрітенського вівтаря XVIII ст., що являв собою середній ярус сучасного головного іконостасу і 1888 року був перенесений в цей вівтар. Так загинули іконостаси Миколаївського та Андріївського вівтарів, надзвичайно цінні іконостаси Богоявленського вівтаря, що в своїй чудовій різьбі зображував цілу подію хрищення Господнього, Преображенського вівтаря з зображенням гори Фавор та Преображення, Страсного — з зображенням сцени Розп'яття та інших вівтарів.

З цих чудових пам'яток дереворізби українського барокко, як і з інших іконостасів київських церков, за урядовим розпорядженням здиралась позолота, а самі іконостаси були майже всі спалені.

З головного іконостасу забрано рельєфні, зроблені з срібла і густо визолочені царські врата вагою 114 кг. — прекрасну роботу київських золотарів Волоха і Завадовського (1747 р.).

Забрано чотири срібні підвіски XVII ст. з-перед ікон головного іконостасу, з намісних ікон цього ж іконостасу знято чотири срібні ризи і видалено срібну гробницю з мощами митрополита Макарія, що стояла в Михайлівській наві перед іконостасом.

Вилучені також були дуже цінні панікадила. Одне з них — з центральної частини храму, виконане з бронзи першорядним київським майстром у формах українського барокко, подароване митрополитом Рафаїлом (в 1730-40-х рр.); потім два інші чудові панікадила з-перед вівтарів Якіма і Ганни та Трисвятительського; з-перед амвону панікадило митрополита Тимофія Щербацького, тої ж роботи, що й ризи на намісних іконах.

Крім того, забрано також визолочене окуття з престолів, срібні ставники (канделябри), свічники, церковний посуд, коштовний церковний одяг, килими, цінні ікони і Софійську бібліотеку, в складі якої знаходились неповторні уніками. (Острозька Біблія 1581 р. і Львівський Апостол 1574 р., біля тисячі примірників рукописів, власноручні записки митрополита Петра Могили, автографи митрополита Дмитра Ростовського і багато інших старих богословських творів, надзвичайно цікавих для характеристики місцевої богословської науки XVII-XVIII ст.). Лише частину раритетів з Софійської бібліотеки та дуже малу частину речей з архиерейської ризниці пощастило перевезти до Всеукраїнського Музейного городка (кол. Києво-Печерської Лаври) та до бібліотеки Української Академії Наук (проте й звідти майже все було пограбоване в 1941-43 рр. німецькими окупантами).

З Софійської дзвінниці забрано дзвони з рельєфними бароковими прикрасами та написами, а саме: дзвін «Рафаїл» вагою близько 1.5 тонни (роботи відомого майстра Моторина, 1733 р.), дзвін «Орел» вагою понад одну тонну та десять інших дзвонів різної ваги. Але цим коротким списком далеко ще не вичерпується вся та велика кількість матеріальних і історично-мистецьких цінностей, якими володіла св. київська Софія перед приходом большевиків до влади. Дуже багато експонатів Софійського архітектурно-історичного музею (як напр., експонати з відділу архітектури і малярства України княжої доби, багато ікон XVII-XVIII ст. тощо), вивезено німецькими окупантами в 1943 р.

Між 1920-40 рр. Софію майже не ремонтували — за винятком ремонту в західній частині арки, пошкодженої большевицьким гарматним стрільном в 1918 р., та поточного абиякого ремонту даху.

В 1938-39 рр. в Богословському приділі була влаштована виставка архітектурних проектів архітектурних майстерень Української РСР. Для цієї виставки були перероблені вікна XVII ст., замальовано увесь церковний живопис, настелено нову підлогу і, в довершення цього, встановлено величезну, незграбну гіпсову статую Сталіна. Коли вносили тісними сходами до Богословського приділу великі підрамники з архітектурними проектами та частини статуї Сталіна, фрески XI стол. північно-західньої вежі дуже були подряпані.

В цей же час був перероблений і Успенський приділ під канцелярію музею, де також зафарбовано увесь стінний живопис і, в тому числі, прекрасний образ Успіння Божої Матері XVIII ст. Паркетна підлога у цьому приділі була наставлена на сировій, погано ізольованій основі. З цієї причини завелась грибкова цвіль, що повипинала місцями підлогу й стала загрозою для інших частин будови храму.

Преображенський і Вознесенський приділи (в обох вежах) перероблено на допоміжні музейні кімнати (кабінет, фотолабораторію тощо). Тут перебудовано стелю, зафарбовано стіни й зруйновано бароккові іконостаси XVIII ст. Скрізь в цих перебудованих приміщеннях змуровано примітивні опалювальні труби з виводом бляшаних рур крізь вікна.

Приміщення архиерейської бібліотеки і ризниці були використані для експонатів архітектурного музею (фотографії й рисунки храмів великокняжої України, уламки деталей з розібраних большевиками київських храмів XI-XII ст. тощо). В одному з цих приміщень (зі входом до нього безпосередньо з південнозахідньої вежі) уміщено мозаїки і фрески з розібраного Михайлівського (Дмитрівського) монастиря, щоправда не всі, бо мозаїчний образ св. Дмитра Солунського та декілька фресок вивезено до Третьяковської галерії у Москві.

Проте за цей час проведено досить значну науково-дослідчу роботу. Крім реставрації фресок, укріплення і промивки мозаїк, реконструкції давньої підлоги тощо, в 1935-36 рр. виявлено основи восьмигранних стовпів у західній частині центрального хреста пляну, мармурові пороги, головного (західнього), південного і північного входів, обнижено підлоги в центральній частині храму до їх первісного рівня, при чому виявились правдиві висотні композиції аркових проїм, пілонів, стовпів та рештки фресок в їх нижній частині. Були зроблені розкопи в обох вежах і в північно-східній частині Володимировської нави.

В південній частині архітектурного хреста знайдено шиферну дошку зі смальтовою інкрустацією, а в східній частині храму — фрагменти мозаїчної підлоги.

Під південнозахідньою вежею відкрито приміщення, правдоподібно казносховище, яке було до цього часу невідоме і замуроване. На стінах і склепінні цього приміщення виявлено фресковий орнамент, що не був ще перемальований, як інші фрески Софії, і чудово зберігся. Дуже багато знахідок дала північнозахідня вежа. Тут були знайдені шматки мозаїчної підлоги, полив'яних плит, окремі шматочки смальти, а також матеріали-сировіці для виготовлення смальти. Тут же знайдено дуже цікаву патріяршу печатку XI ст. Ця печатка, виготовлена з цини, має близько 4 см. у діаметрі. На одній стороні печатки — рельєфне зображення Влахернської Божої Матері, а на другій — напис грецькою мовою, що означає: «Євстратій, милостю Божою, архієпископ Констянтинополю, Нового Риму і вселенський патріярх».

В повоєнні роки (в 1945 р.) через Софійське подвір'я прокопували глибоку траншею для міської теплоцентралі. Під час провадження грабарських робіт виявлено муровання княжатої доби, недалеко від північнозахіднього кута катедрі. В 1946 р. на цьому місці провадились археологічні розкопи, де виявлено руїни великої трикамерної печі для випалювання цегли. В цьому ж часі був викопаний розвідковий шуфр коло північної стіни гаражу (північно-східній кут Софійського подвір'я), де знайдено уламки мармуру, шиферу, фрагменти мозаїк і фресок, уламки віконного скла, шматки цинової покрівлі даху, фрагменти великої різьбленої шиферної плити, що належала, мабуть, до одного з парпетів хору Софійської катедрі. Всі ці уламки були зведені сюди на звалище під час репарації катедрі, правдоподібно в XVII-XVIII ст.

За постановою Ради народних комісарів Союзу РСР з 18 квітня 1945 р. (No. 793) дозволено Раднаркомові УРСР створити Академію Архітектури УРСР на базі Українського філіялу Академії Архітектури СРСР. Цією ж постановою було зобов'язано президента Академії архітектури СРСР (Весніна) передати Академії Архітектури УРСР усе майно та цінності Українського філіялу Академії Архітектури СРСР за баянсом на 1 квітня 1945 року. В число наукових закладів Української Академії Архітектури входить Відділ музеїв та архітектурних пам'яток з музеями: архітектури, художньої промисловости та Софійський заповідник.

З того часу катедра св. Софії знаходиться під безпосередньою опікою Української Академії Архітектури. Академія розміщена там же, у Софійському подвір'ї — в будинковій колишнього митрополичного палацу.

Альманах Українського Братського Союзу 1988 р.

УПISУЙТЕ своїх дітей до роїв Юного
ОДУМ-у!

Freedom and equality have a home in Canada

Дост. Барбара МекДугал: „Уряд Канади є відданий справі іміграційного пляну діяльності, який є справедливий і бесторонній для кожного, хто старається прибути до нашої країни.

Канадський Іміграційний Акт задержує традиції нашої країни щодо соціальної справедливости й гуманітарного турбування, а водночас піддержує економічний і соціальний розвиток країни. Дійсна мрія про іміграцію до Канади означає новий і кращий дім для всіх.“

Інформації або допомогу в цих справах можете одержати в найближчому Канадському Іміграційному Центрі.

Employment and
Immigration Canada

Barbara McDougall, Minister

Emploi et
Immigration Canada

Barbara McDougall, ministre

Canada

This is our home - O'Canada

Степан ЗАБРОВАРНИЙ

ХРЕЩЕННЯ КИЇВСЬКОЇ РУСИ

988 РОКУ

(Закінчення з попереднього числа)

Із введенням християнства в Київській Русі пов'язане встановлення церковної організації та будова церков. На жаль, основне джерело історії Київської Русі — „Повість временних літ» — містить дуже мало інформацій на цю тему. Найстаріший літописний звіт взагалі нічого не згадує про встановлення митрополії у Києві та перших митрополитів хоч натякає на наради князя Володимира з єпископами. В Новгородському літописі під 989 роком є згадка про охрещення «всієї землі Руської» та встановлення митрополита в Києві й архієпископа в Новгороді (вірніше єпископа, бо архієпископи в Новгороді з'являються щойно з XII ст.). Немає точності й щодо імені цього першого митрополита. В пізніше записаній традиції згадуються імена Михайла або Леона (Леонтія). Знову ж в одному з джерел цей же Леонтій виступає як переяславський митрополит, а деякі літописні записки згадують ще іншого переяславського митрополита з другої половини XI ст., Єфрема. На основі цих вісток витворився погляд, що спершу митрополічим містом був Переяслав і щойно Ярослав Мудрий, збудувавши митрополічу церкву — собор св. Софії (1037 р. — раніше вважалося, що тоді почали будувати собор, та найновіші дослідження вказують, що це рік закінчення будови) переніс митрополію до Києва. Незалежно від цього серед істориків поширені ще інші концепції, як корсунська, болгарська та тмутороканська. Цю останню висунув історик Церкви М. Чубатий, який обстоює цілком автономне становище Церкви в Київській Русі в цьому першому періоді. На його думку, оскільки існувало архієпископство в Тмуторокані, не було потреби встановлювати його в Києві і щойно пізніше, після приходу до Києва грецького митрополита Феотемпта, Руська Церква була підпорядкована Візантії. Додає при цьому, що Переяслав міг бути другою резиденцією тмутороканського архієпископа, в якій він зупинявся по дорозі до Києва.

Останнім часом польський історик А. Поппе⁴, сприяючись на ряд джерел та дослідження інших істориків, довів, що митрополія у Києві була заснована зараз же після хрещення Київської Русі 988 року, а перший митрополит міг прибути до Києва разом із багрянородною Анною та єпископами. Першим джерелом, що підтверджує цей факт, є перелік єпархій, підвладних константинопольському патріярху, складений та затверджений за Олексія Комніна (близько 1087 р.). У цьому списку поміщена Русь на 60 місці, а 61 місце займає Аланія, що існувала вже 997 р. Отже митрополія на

Русі була заснована ще перед 997 роком (між 970 і 997 рр. були засновані митрополії Серри і Помпіола, що попереджують у списку Русь). Другим свідченням є «Церковна історія», завершена Н.К. Ксанфопулом та деякі неопубліковані редакції трактату «Про переміщення». Згадується там, що за Василя II єпископську катедру Русі зайняв Феофілакт, переміщений туди з Севастійської митрополії. Оскільки наслідником Феофілакта в Севастії був Федор, що перебував там вже 997 року, подія ця сталася до 977 року. Врешті, згадуваний уже історик Ях'я пише: «І послав до нього цар Василь пізніше митрополитів і єпископів, і ті охрестили царя і всіх, кого містили його землі, і послав до нього сестру свою, а та побудувала багато церков у землі Руській». Серед інших доказів А. Поппе відмічає переказ мерзембурського архієпископа Тітмара, який засвідчує, що 1018 року Київ мав свого єпископа в соборі св. Софії (дерев'яному, що згорів 1017 року і був відбудований). А. Поппе пояснює при цьому, що підлеглість київської митрополії константинопольському патріярху нічим не обмежувала сувереніту князя, а зв'язок церков сприяв політичному співробітництву й поглибленню взаємних інтересів обох держав щодо їх внутрішніх справ.

Думки більшості істориків зводяться до того, що від самого початку, зараз після введення християнства, церковна організація в Київській Русі була очолювана київським митрополитом, що його призначав Константинополь або сам князь. Від початку існував також синод єпископів і поступово в більших містах установлювано резиденції єпископів, що управляли єпархіями. На основі письмових джерел важко сказати, які саме єпархії були встановлені за Володимира Великого, а які дещо пізніше — за Ярослава Мудрого. В літописі названо тільки Новгород (побіч Києва), та одночасно є згадки про більше число єпископів, а в іншому джерелі (з XII ст.) згадується ще Ростов (Суздальський). Безсумнівно, існувала єпархія Тмутороканська, а крім цього, можливо вже за Володимира існували резиденції єпископів у Переяславі, Чернігові, Білгороді. Дещо пізніше появляються єпископії в Полоцьку, Володимирі (Волинському), Турові, Юр'єві. Ще пізніше виникають столиці єпархій у Смоленську, Рязані, Володимирі-на-Клязьмі, Перемишлі й Холмі.

Князь Володимир Великий дбав про будову церков і матеріальне забезпечення церкви. Першою церквою, яку, за свідченням літопису, поставив

Володимир на горі, де стояв Перун та інші ідоли, була дерев'яна церква св. Василя. Детальніше розповідає літопис про першу кам'яну церкву в Києві: «В літо 989 задумав Володимир поставити церкву Пресвятої Богородиці і послав привезти майстрів з Грецької землі. І почав її будувати в Києві, а коли закінчив, доручив її Анастасу Корсунянину і поставив служити в ній корсунських попів, давши їм усе, що взяв перед тим у Корсуні: ікони, посудини, хрести. І сказав так: — Даю церкві цій десяту частину від моїх багатств і від моїх городів. І назвав він церкву во ім'я Богородиці, та в народі приклалася до неї інша назва — Десятинна, від десятої частини його багатств». Десятинна церква не збереглася до наших часів — була зруйнована під час татаро-монгольського нападу на Київ 1240 року. Припускається (незалежно від версії про дерев'яний собор св. Софії), що до часу побудови Софійського собору виконувала вона функції митрополичої церкви.

У Києві та в інших містах побудовано за Володимира Великого дуже багато дерев'яних та кам'яних церков, на утримання яких переказувано «десятинну» данину, а вже пізніше митрополити і єпископи отримували наділи земельних володінь від князів. Душпастирські обов'язки в церквах виконували священники і диякони, які відправляли щоденно три богослужіння: утрєню, обідню і вечерню, а в неділю — урочисту Службу Божу, попереджувану нічним богослужінням. Важливу роль, зокрема на полі катехізації, освіти і письменства, виконували монастирі. Найбільший із них — Києво-Печерська лавра, заснована в середині XI ст., був справжньою «духовною академією», центром поширення й утвердження християнства і християнської культури в Київській Русі.

Значення хрещення Київської Русі не слід обмежувати до самого факту офіційного визнання християнства як державної релігії та започаткування загальної християнізації країни. З уведенням християнства Київська Русь увійшла в сферу високо розвинутої європейської культури, поширила й затіснила свої міжнародні зв'язки, розбудувала й зміцнила свою державність. Оскільки русичі прийняли християнство з Візантії, хоч безсумнівно з власної ініціативи і без приневолення, візантійські форми церковної та державної організації, як і візантійські взірці культури, перейшли й на Київську Русь. Треба одначе підкреслити, що Київська держава ніколи не була підвладна Візантії, не була її васалем, як думають деякі неслов'янські історики, хоч візантійські імператори стреміли до цього через поставлення в залежність церковної організації на Русі від константинопольських патріархів. По суті й Руська Церква була вповні самоврядною організацією, незалежно від того, що прийняла грецький закон, а митрополитами були переважно греки, оскільки не встрявали вони глибоко в діяльність єпископів. Ті ж були переважно місцевого походження — вихованці Києво-Печерської лаври, що тим більше стосується місцевого нижчого духовенства. Були навіть спроби повного

**Святі Рівноапостольні кн. Володимир і кн. Ольга
Ікона в Українському православному соборі св. Покрови
Вінніпег, Манітоба**

усамостійнення церковної організації за часів руських митрополитів — Іларіона та Кліма Смолятича. Не перешкоджало це в нав'язуванні тісніших і більш всесторонніх, ніж раніше, міждержавних зв'язків Києва і Візантії, що було в інтересі обох держав. Але й з іншими християнськими державами ці зв'язки значно посилилися, зокрема з Польщею, Угорщиною, Скандинавією, Німеччиною, Францією і Римом.

На полі культури Київська Русь не наслідувала невідлучно візантійських взорів, але творчо розвивала їх на місцевому народньому ґрунті. Основне значення для розвитку освіти й письменства мало кириличне письмо, введене першими апостолами Слов'янщини — Кирилом і Методієм, створене на зразках грецького алфавіту. Зараз після хрещення засновувано школи на Русі — «посилав князь збирати у кращих людей дітей і віддавати їх у книжну науку». Освіта поширювалася в Київській Русі слідом за поширюванням християнства, як влучно висловився літописець: «Батько всього цього Володимир, він землю зорав і розпушив її, тобто просвітив християнством, а син же його Ярослав засіяв книжними словами». Ярослав Мудрий сам дуже любив читати книжки «і зібрав скорописців багато і переклали вони з грецького на слов'янське письмо. Написали вони книг велику силу», які були зібрані в бібліотеці, що містилася в соборі св. Софії.

Перекладувано на руську мову або переписувано з болгарських книжок передовсім Святе Письмо,

якого найстарішою пам'яткою, що збереглася до наших часів, є «Остромирове євангеліє», в якому помітний уже вплив живої народньої мови. Побіч Святого Письма поширювалася на Русі житійна література, апокрифічна й ораторська проза, антології афоризмів та збірники природничо-наукового змісту. На цій основі розвинулося й оригінальне письменство, зокрема літописання, якого найціннішою пам'яткою є «Повість временних літ». Побіч нього, проникнуті ідеями християнського світогляду та християнської етики, виділяються: шедевр житійної літератури «Киево-Печерський патерик» та паломницький твір «Житіє і хожденіє Данила руської землі ігумена». Світськими особами написані: літературна поема «Слово о полку Ігоревім» та «Моленіє Данила Заточника». Всі згадані твори об'єднують глибокий патріотизм — любов до рідної землі.

З усіх видів мистецтва найкраще розвивалася архітектура, а найвидніше місце займало церковне будівництво — дерев'яне й кам'яне. Найціннішою збереженою пам'яткою архітектури є Софійський собор, збудований 1037 року. Стіни церкви розмальовували фресками, що зображували святих і біблійні сцени, а то й світських людей — княжу сім'ю, скоморохів та інших. Прикрашували шиферними рельєфами й різноколірним мозаїчним орнаментом. Значного розвитку набуло іконописне мистецтво, хоч початково ікони спроваджували з Візантії (літописець згадує про привезені ікони з Корсуня). Поза межами Київської Русі славилися прикладне мистецтво київських майстрів, зокрема ювелірне.

Знаменним доказом культурного піднесення Київської Русі після введення християнства є поява монетної системи. До цього часу в грошовому обігу на Русі були переважно арабські дирхеми.

Карбовані в київській князівській монетній майстерні монети, — златники і срібляники, — це не тільки пам'ятки київського ремесла та образотворчого мистецтва, але й ознаки руської державності. За візантійським взірцем на лицьовому боці монети вміщували портрет князя Володимира з хрестом у правій руці, побіч гербовий знак князя у формі тризуба, а довкола напис: «Володимир на столі» (тобто на престолі). Пізніше додавали: «а це його золото» (або срібло). На зворотному боці монети видніло зображення Ісуса Христа з написом «Ісус Христос» або «ІС-ХС». На пізніших срібляниках зворотний бік монети заповнював гербовий знак князя.

Хрещення Київської Русі 988 року покляло міцні і стійкі основи християнської віри й культури в народі русичів та їх нащадків — українців (також білорусів і росіян). Протягом тисячоліття, переживаючи епохи злетів та упадку, часи мирного будівництва й воєнних лихоліть, вільного ісповідання віри та іноземних переслідувань, народ не вирікся прадідівських традицій. Нагадують про ці традиції, за словами поета, «потужні ріки дзвону Лаври і Софії» та постать князя Володимира Великого з хрестом у руці, що височіє на київських горах.

- 1) Н. Lowmiański, *Religia Slowian i jej upadek*, Warszawa 1979.
- 2) М. Грушевський, *Історія України-Руси*, т. I, Львів, 1904, с. 469.
- 3) *Історія Української РСР*, т. I., Київ, 1977, с. 321.
- 4) А. Poppe, *Państwo i Kościół na Rusi w XI w.*, Warszawa 1968.

Церковний календар
Варшава, 1988 р.

ПОДЯКА

Висловлюю середню подяку Миколі й Аллі Гавришам за велику допомогу й цінні поради у виданні Ювілейного числа журналу „Молода Україна“.

Валентина Родак,
член редакційної колегії
жур. „Мол. Укр.“

ОРКЕСТРА

NOVUNA

CORRESPONDANCE

ROMAN (514) 634-4778
MONTREAL, CANADA

RXX 86

SPECIAL MUSIC FOR SPECIAL OCCASIONS

ОРКЕСТРА НА ВСІ ОКАЗІЇ

Др. А. ЛИСИЙ

ЗУСТРІЧ ОДУМ-у 1989 р.

ЗАКЛИК

До всіх Одумівців, юн-Одумівців, Топівців, Друзів, знайомих та симпатиків ОДУМ-у: ЗУСТРІЧ 1989 відбудеться в Міннеаполісі (Міннесота). Філія ОДУМ-у Міннесоти взяла на себе відповідальність влаштувати цю ЗУСТРІЧ. Ми готові до праці, ми робимо пляни, ми хочемо зробити цю Зустріч для Вас цікавою та також показом нашої дружньої співпраці перед українським громадянством. Але успіх її залежить не тільки від нас, але також від Вас. Тому кличемо Вас всіх прибути до гарної Міннесоти. Допобачення в Міннеаполісі на Зустрічі 1989!

Листівки з цим „ЗАКЛИКОМ“, як також і багато іншого інформативного матеріалу було розповсюджено на ЗУСТРІЧІ ОДУМ-у 1988 в Лондоні, оселя „Україна“ в днях 2-3-4-5 вересня. Інформативні матеріали включали перебування-готель НУАТТ та ін. Всі вони були зібрані і приготовлені Наталкою Лисою-Ріланд, яка також виступила перед одумівською і топівською спільнотою на Зустрічі на оселі „Україна“ з повідомленням та зі закликом взяти широку участь в ній усіма філіями та членами ОДУМу і ТОПу. Отже початкові кроки вже зроблені: одумівська філія Міннесоти з участю багатьох членів провела детальні досліді про наші спроможності, місця відбуття окремих активностей, кошти, плянування відповідальностей, програми і т.п. Центральний Комітет ОДУМ-у переглянувши запропоновані проекти, передав відповідальність за ЗУСТРІЧ 1989 філії Міннесоти. І хоч до цієї Зустрічі є ще довгий рік, до праці і до підготовки повинні приступити вже тепер. Це також значить, що до праці в цій підготовці повинен стати кожен одумівець, юн-одумівець, топівівець і симпатик ОДУМу. Бо праці буде багато і успіх Зустрічі буде залежати від нашої здібности і гармонійної співпраці в підготовці до неї.

(Інформатор ОДУМ-у Міннесоти)

N. - J. SPIVAK LTD.

1158 Wonderland Road

LONDON, ONTARIO

N6L 1A6

(PRE-MIX CONCRETE)

Мгр. Микола Француженко

ВІТАЄМО З НОВИМ ПРИЗНАЧЕННЯМ

Центральний Комітет ОДУМ-у та Редакція журналу „Молода Україна“ вітає нашого довголітнього співпрацівника, члена редакційного складу від самих початків існування журналу, Миколу Француженка (Вірного) з призначенням на пост директора Українського відділу „Голосу Америки“.

Свою радіо-журналістичну кар'єру Микола Француженко розпочав у 1957 році в Українській редакції „Радіо Визволення“, яке згодом було перейменовано на „Радіо Свобода“.

Впродовж своєї кар'єри, письменник і радіо-журналіст був на різних посадах: режисером радіо-програм, автором радіо-скриптів, редактором, Головним редактором, Заступником директора Українського відділу „Голосу Америки“. Від самих початків, удосконалюючись сам, він також допомагав і сам вишколював дикторів і режисерів.

В „Голосі Америки“ Микола Француженко працює, починаючи з листопада 1966 року.

Читачам „Молодої України“ він відомий, як автор віршів, новель, оповідань, статей, нарисів, а також, як мистець-декляматор та непоганий, інколи дуже хвилюючий, доповідач.

А крім того, Микола Олександрович Француженко — один із співтворців нашого Одумівського руху і колишній Голова Центрального Комітету ОДУМ-у.

Щиросередечно вітаємо, друже Миколо, з новою і відповідальною посадою! Бажаємо також здоров'я і дальших успіхів на письменницькій і радіо-журналістичній ниві!

**Центральний Комітет ОДУМ-у
і Редакція журналу „Молода Україна“.**

Серпень 1988.

На бенкеті в Роял Йорк, Торонто, Онт., 23-го січня, 1988 р. з нагоди Свята Державності і Соборності України. Княжна Комітету Українців (відділ Торонто) Оксана Родак (посередині) та князівни Оксана Давидович (зліва) вітають посла до провінційного парламенту, посла Дейвіда Фліта.

Фото — П. Родака

"UKRAINA" VACATION RESORT INC.

"УКРАЇНА" ВІДПОЧИНКОВА ОСЕЛЯ

Board of Directors: P. O. Box 1716, Stn. "A", London, Ont., Canada N6A 5H9

Resort: R. R. 1 (Gore Road), Dorchester, Ont., Canada N0L 1G0

Tel: (519) 659-2963

ЗУСТРІЧ ОДУМ-у США І КАНАДИ

Зустріч ОДУМ-у відбулася від 2 до 5 вересня 1988 року на оселі ОДУМ-у „Україна“ коло Лондону в Канаді. В п'ятницю увечері відбулася вечірка молоді, що з'їхалася з різних кінців Америки й Канади. В суботу впродовж дня відбувалися відбиванкові змагання та гра в гольф, не дивлячись на те, що час від часу ішов дощ. Зустріч ОДУМ-у звеличили своєю присутністю найновіші дисиденти з України отець Василь Романюк та його син Тарас. В суботу в одній з залей великого дому оселі вужче коло активу проводу ОДУМ-у відбуло розмови з о. В. Романюком та його сином щодо теперішнього становища в Україні й ролі української громади діаспори в процесах, що там відбуваються.

В розмовах порушувалися справи легалізації українських церков і повернення ще не знищених комуністичною владою храмів Божих тим, кому вони належаться — українським Церквам, а не російській Церкві; про збереження мови, про школи, пресу та незавидну долю українського народу. Щоб покращити становище України та українців, казали гості, ми з підсиленою енергією та завзяттям мали б допомагати українському народові своїми поїздками в Україну, висиланням, туди мистецьких одиниць. Це б заставляло окупанта подумати, що час і їм дати дозвіл на створення подібних мистецьких одиниць в містах України. Чули вони, що ніби запрошувалося капелю бандуристів з Детройту з виступом в Києві та інших містах. На їх погляд це була б чудова нагода і велике свято там. Не треба боятися запрошувати сюди мистецькі одиниці, бо вони, мовляв, нас тут розкладуть. Окупант України сам боїться і не бажає зустрічів українців діаспори з підсоветськими українцями. Тому ті, що в еміграції виступають проти зустрічів, насправді допомагають советському урядові. На їх погляд Віталій Коротич, редактор журналу *Огоньок*, зробив великий крок в напрямі відкриття тісно закритої заслони заборонених речей в Радянському Союзі про голод 1933 року, про розстріли, розкуркулення, заслання ті інші, що до цього часу затаювалося перед своїм власним народом та світом. Батько і син закликали українську громаду підтримувати морально і матеріально Українську Гельсінкську групу за межами України, яка має зв'язки з людьми в Україні. Ми часто чуємо тут на Заході про різних коляборантів Другої світової війни, які б мали бути покарані. Комуністична влада знищила багато більше своїх власних людей і там всі показують лише на Сталіна, що ніби лише він винен за всі злочини не зроблені руками самого Сталіна. Ще в живих є сотні й тисячі різних ударних груп розкуркулення, арештів, розстрілів, в Україні, й Гельсінкська група мала б підготувати

списки тих злочинців, що ще живуть в Радянському Союзі, висилати ці списки на Захід для публікування й час від часу висилати цим злочинцям „привіти-пригадки“, що ми їх не забули. Треба домогатися їх покарання чи усунення з відповідальних постів чи відібрання їм тих почесностей, що дані їм за ту „діяльність“. Не можна реабілітувати жертви, не згадавши тих, хто їх знищив, а вони ще преспокійно ходять вулицями сіл і міст Радянського Союзу.

Про вищезгадані речі говорив отець В. Романюк на бенкеті, що відбувся увечері в суботу, де головну доповідь прочитав молодий адвокат Віктор Ліщина, переглянувши пройдений шлях ОДУМ-у і зробивши наголос, на діяльності молоді в майбутньому. Говорив о. Василь також на службі Божій, яку він відправив на оселі разом з отцем Віталієм Метулинським.

На концерті мистецьких одиниць ОДУМ-у промовляв Андрій Шевченко. Велику частину своєї промови він присвятив тисячоліттю хрещення України, якій була присвячена зустріч ОДУМ-у, та нашим обов'язкам супроти України. На концерті також говорив молодий 27-річний Тарас Романюк, який ділив із своїм батьком незавидну долю в Україні. Його доповідь містимо окремо.

В мистецькій частині зустрічі виступали учасники кобзарського табору під керівництвом Оксани Метулинської та Оксани Родак бандуристи й хор, декляматори, жіночий ансамбль ОДУМ-у „Мережка“ з Лондону, хор церкви Св. Трійці з Лондону та неперевершений танцювальний ансамбль „Веснянка“ з Торонто під керівництвом Миколи Балдецького та Олени Стадник.

В справі журналу ОДУМ-у *Молода Україна* говорив Леонід Ліщина — головний редактор, а Віктор Педенко — про користування різними фондами в ОДУМ-і, що допомагають студіюючій молоді в галузі українознавства. Пані Валентина Родак зробила заклик, щоб українська громада як найскоріше допомогла спорудити пам'ятник на могилі маестра Григорія Китастого. Для збирання грошей у Канаді призначено осіб в різних місцевостях. ОДУМ насамперед мусить подбати, щоб спорудження пам'ятника на могилі друга ОДУМ-у Григорія Китастого приспішити, щоб його могила не була забута українською громадою.

Численна й успішна зустріч ОДУМ-у закінчилася ватрою. Слідуюча зустріч в 1989 році має відбутися в Міннесоті, реклямування якої ОДУМ Міннесоти вже розпочав на цій зустрічі.

Тарас РОМАНЮК

ЛІД РУШИВ І НІЩО ЙОГО НЕ СПИНІТЬ

Слово, виголошене на зустрічі ОДУМ-у США й Канади з українським громадянством на оселі „Україна“ недалеко Лондону в Канаді.

Тарас Романюк недавно прибув у Канаду разом із батьком, отцем Василем Романюком, з підсоветської України, Обидва вони були почесними гостями зустрічі, брали участь у зустрічі-розмові з провідниками та активом ОДУМ-у про процеси, які відбуваються в Україні.

Дорогі друзі!

Насамперед хочу привітати Вас від імені патріотично настроєної молоді на Україні. Повірте, що на батьківщині, за залізною завісою, з великим зацікавленням стежать за життям української діаспори, за всіма подіями в громадському житті і українців за кордоном, в тім числі за тутешнім станом української молоді. І тому нас особливо цікавлять такі заходи, як нинішня зустріч ОДУМ-у, в якій ми вбачаємо ще одне свідчення того, що українська ідея у вільному світі не занепала, а продовжує свій дальший розвиток. Приємно було чути вчорашній виступ Віктора Ліщини, молодого представника ОДУМ-у, який свідчив про високу патріотичну позицію, і зокрема, його оптимістичні прогнози відносно дальшого майбутнього „останньої імперії в світі“. Такі твердження не безпідставні, вони підтверджені нинішнім станом справ у СРСР і наявністю в нім глибокої економічної, політичної і духовної кризи. І тому хотілося б, щоб подібні виступи звучали серед нас якомога частіше, щоб вони переходили на сторінки преси, і не лише україномовної, щоб привертати до себе чимраз більшу увагу світової громадськості.

Україна зараз переживає дуже відповідальний час, який тут, можливо, не зовсім чітко усвідомлюється. Введена „зверху“ політика гласності й перебудови несподівано підштовхнули великі маси народу до відкритої наполегливої боротьби за українську мову, культуру, історію, екологію. Люди перестали боятися висловлювати свої погляди і думки відносно наболілих питань, вони стають на шлях відкритого духовного опору **самій ідеології так** званого соціалістичного суспільства. Створюються численні неофіційні організації, товариства, які проводять мітинги, демонстрації з вимогами **радикальної** політичної і економічної реформи, проти однопартійності, за справжню демократію і плюралізм. Видаються численні публікації, журнали, в яких відкрито висвітлюється наша історія, і наші майбутні перспективи. Ве-

Тарас Романюк

деться наполеглива боротьба за відновлення українських національних церков: УАПЦ і УКЦ. І що найголовніше: у переважній більшості населення створюється явне, нічим не приховане **небажання** жити в умовах диктатури. Велику роль у цьому відіграє активна частина нашої молоді, яка є чи не найосновнішою рушійною силою в боротьбі за справжню перебудову суспільства. Одним словом, нинішня ситуація в СРСР дуже близька до передреволюційної і якщо вона дальше буде розвиватися, в основному, так як сьогодні, то успіх в нашій багаторічній затятій безкомпромісній боротьбі за демократію буде неминучий. Цей процес ведеться по всіх республіках Радянського Союзу і тому він **неодмінно** принесе за собою і національне визволення для всіх народів, що населяють імперію! Але час для цього ще не близький і процес цей ще довго буде гальмуватися численними факторами тоталітарного режиму. Одначе, як говорять на Україні, — лід рушив і вже ніщо не в змозі його зупинити!

Принагідно хочу звернутися саме до молоді. В цей час на Україні особливо потрібна підтримка зі сторони таких як ви. Ви майбутнє України в діаспорі, на вас лежить відповідальність за дальше продовження у вільному світі, що дуже необхідне для України до того часу, поки там існує окупаційний режим. Саме ви можете відограти найбільшу роль в контактах між Україною і еміграцією, які

також дуже необхідні в нинішній ситуації. Для цього слід якомога частіше відвідувати землю ваших предків, щоб глибше і повніше усвідомити свої справжні духовні і національні корені. При цьому треба не боятися спілкування із дисидентами, які в даний час на Україні являють собою найбільш передову і найбільш революційну частину суспільства, і які найбільш зацікавлені в контактах з вами.

Асиміляція української молоді тут, звичайно, носить об'єктивний характер, але користаючись нагодою, я хочу пригадати вам один знаменитий філософський постулат, зформульований ще в глибокій давнині, згідно з яким нація перестає існувати не тільки тоді, коли втрачає свою рідну мову, вона потенційно перестає існувати уже тоді, коли вона відходить на другорядний плян, уступивши місце іншій, престижнішій мові. Давайте спільними

зусиллями остерегатися цього принципу! Давайте пам'ятати, що недостатньо зберігати до України лише фольклорно-етнографічний інтерес, який ми всі проявляємо тут. Слід вирощувати в своєму серці той істинний **духовний потяг** до землі своїх предків, перейнявшись всіма її болями і радостями, щоб вона стала для вас на найпершому пляні ваших почувань, понад усе, в тім числі понад власне я! Цим ви послужите великій справі для майбутнього визволення України. Українським патріотам на батьківщині тепер дуже потрібні соратники. Я дивлюсь на ваші впевнені обличчя і вірю, що ви і надалі нестимете в своїх душах необхідність більш повного зближення з землею ваших батьків, з українською визвольною ідеєю. І хай допоможе вам в цьому Господь Бог!

4.09.88 р.

ВИСЛІД КОНКУРСІВ „МОЛОДОЇ УКРАЇНИ“ ЗА 1987 РІК

Літературний Конкурс

Нагороди для цього конкурсу є з відсотків нерухомого фонду який започаткували Федір і Надія Бойко 1982 року. Тепер фонд нараховує 8,168 дол. Нагороди що мають на меті підтримувати зацікавлення молоді літературною працею призначаються таким особам:

Наталії Павленко — 200 дол., за статтю „Відновлюймо нашу особисту віру в 1000-ліття хрещення України“.

Андрію Смику — 120 дол., за статтю „Яке завдання ОДУМ-у?“

Вірі Соколовській — 80 дол. за вірш „Думки про 7-ий З'їзд Коша Старших Виховників ОДУМ-у Канади“.

Тарасові Ліщині — 80 дол., за допис „Новий рік у Лондоні“.

Світлані Ліщині — 80 дол., за вірш „Наш великий ворог“.

Фонд пам'яті Катерини Мороз

Цей фонд нараховує 10.000 дол. і його створив чоловік покійної Григорій Мороз і родина в 1984 р. Нагороди з цього фонду даються на визначені літературні теми та за визначну діяльність.

В цім році призначаються таким особам:

Віктору Мішалову — 300 дол., за статтю „До 110-річчя з дня народження Гната Хоткевича.

Тарасові Федоренко, Шурі Косогор, Каті Луппо, Ліді Шкребець і Орісі Завертайло по 40 дол., за те що вони вліті 1987 р. працювали по 2 тижні в Команді на одумівських таборах.

Любі Буцькій, Олені Ємець, Андрію Карпенко, Андрію Костенюк, Вікторові Педенко, Андрієві Шрубович, Павлові і Моті Пошиваник по 30 дол., за те що вони вліті 1987 р. працювали по 2 тижні виховниками чи інструкторами гри на бандурі на одумівських таборах.

Фонд пам'яті Петра і Ольги Неліпів

Цей фонд заснували брати Неліпи — Василь і Григорій — 1985 року у пам'ять своїх батьків і тепер нараховує 6,500 дол. Відсотки з фонду призначаються на винагороди українській молоді за визначну діяльність у різних галузях українського життя. Нагороди призначаються таким особам:

Василеві Корцеві — 250 дол., за ведення сторінки ЮнОДУМ-у в журналі „Молода Україна“.

Лізі Джансон — 200 дол., за те що вона вліті 1987 р. працювала 6 тижнів в команді чи виховницею на одумівських таборах.

Андрієві Бірко — 80 дол., за те що він вліті 1987 р. працював 4 тижні на одумівських таборах.

Борисові Дяконову — 50 дол., за те що він на змаганнях виграв золоту медаль в фігурнім кобзанні.

Редколегія „М.У.“

Віра СОКОЛОВСЬКА

„ДЯ-ЯКУ-УЄЄМО!“

БАТЬКИ!!! ПОСИЛАЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ НА ОДУМІВСЬКІ ТАБОРИ
Ось читайте чому...

Мій довголітній приятель, Андрій Шевченко, запросив нас на своє весілля. Ми рішили скористати із нагоди і поїхати на пару днів раніше до Нью Йорку. Деякі наші приятелі із Торонта і Чикаго мали ту саму ідею.

У суботу 28 травня ц.р. вже всі з'їхалися (а точніше — злетілися, і то не на одне летовище і не в один час) на весілля. Наші одумівські друзі зі сходу зробили все можливе, щоб побачити Нью Йорк у всій його красі.

Прекрасний день. Погода чудова. Місто Нью Йорк просто блищить. Зустрілися о другій годині біля нашого готелю. Нашими екскурсоводами були Александер Напрель і Оля Шевченко.

Почали нашу екскурсію в Менгетені, перекусую у грецькому ресторані. Ми одногосно рішили, що це були найліпші грецькі страви, що нам приходилося споживати, отже добрий початок екскурсії.

Наступна зупинка — Статуя Свободи. Ми всі виявили бажання поїхати підземкою (бо всі хотіли бачити славу Нью Йоркську підземку розписаною графіті. На жаль нам попалася нова підземка, яка була побудована в Японії.

Тисячі людей чекали на порон, який перевозить туристів на острів Свободи, де знаходиться Статуя Свободи. Порон відпливає що пів години і на кожний порон поміщається 1000 осіб, тож чекали не довго. Ми стали в чергу, а наш один провідник і один турист пішли купувати квитки на порон. Ті, що бували в Нью Йорку, знають, що там багато вуличних продавців. Вони продають ВСЕ — від книжок, вуличних карт, сорочок, черевиків, до „золота“ й імітованих унікальних годинників.

Якраз у той час, коли нам купували квитки, через голосники оголошували, щоб не купували годинників від вуличних продавців, бо ці годинники не є автентичні. Справжні такі годинники в крамницях продаються по \$2,000, а вуличні продавці продавали їх по \$40.00

Це відразу зацікавило одного нашого туриста, і він почав шукати вуличного продавця годинників. На жаль він не міг знайти, бо нас вже кликали на порон.

Статуя чудова. Морозом обсипало, коли вперше побачила зблизька. Наш фотограф — Лариса Байрачна взяла кільканадцять знімок із усіх боків, і одна із них поміщена тут.

Під час прогульки по Нью Йорку

Коли повернулися із острова і зійшли з порона, на березі стояло декілька продавців годинників. Наш турист почав торгуватися і нарешті купив. Турист був дуже задоволений.

Той годинник працював якраз один тиждень! Мусіли змінити батарею!

Сіли знов на підземку, і поїхали в околицю „Greenwich Village“, або просто „the village“, а ньюоркські українці називають „село“. Там трохи походили. Хлопці зайшли в таверну в якій можна купити тільки пиво (але пиво імпортоване із цілого світу). Дівчата пішли на закупи. Нічого надзвичайного не купили — тільки пару черевиків, бо ноги вже боліли.

Пішли далі. Тепер у напрям „ньюоркської Італії“ — бо вже були голодні. Наш провідник сказав, що це не далеко — лише 15 хвилин пішки. Майже одну годину пізніше заходимо в найближчий італійський ресторан.

Наша Оля так добре говорить по італійському, що наш італійський офіціант помилково був переконаний, що Оля народилася в Італії.

Хоч і находилися, зате добре повечеряли. Надивившись на Нью Йорк досхочу, рішили вертатися до готелю. Ми потребували дві таксівки, бо нас було восьмеро. Почали шукати. Не так то легко. На наше щастя нам з'явився молодий хлопець і сказав що нас усіх восьмеро забере! Він був водієм. Ми всі гарно вмістилися і поїхали. Нам це дуже сподобалось. Запитали водія, а він називався Ігор

(недавно втік із Росії), чи він би мав щось проти возити нас по Нью Йорку одну годину. Він погодився. Оця прогулька, здається, зробила на мене найбільше вражіння.

Ось нас восьмеро: троє із Торонта, один із Ошави, двоє із Чикаго, одна із Нью Джерзі і один із Нью Йорку. Всі ми познайомилися або в ОДУМ-і, або на одумівських літніх таборах понад 10 років тому. Тепер ми з'їхалися на весілля нашого друга, і їзимо по Нью Йорку у лімозіні, співаємо українських пісень, яких навчилися на одумівських таборах.

Ось чому дорогі батьки. Ви повинні посилати Ваших дітей на одумівські табори.

А Александрові і Олі щиро дякуємо за вашу дружню і незабутню гостинність!

ЖЕРТВОДАВЦІ НА РАДІОПРОГРАМУ «МОЛОДА УКРАЇНА» в ТОРОНТО

(за березень, квітень і травень 1988 р.)

Людмила Мулевич (... дякую за чудову програму в День Матері)	\$ 20.00
Ніна Вертелецька	\$ 20.00
Марія Котульська (у 7-у річницю смерті дорогого чоловіка, св. п. Микити І. Котульського)	\$ 20.00
Катерина Щербань (з нагоди народження Олександри Бачинської)	\$ 25.00
Іван Даценко (з нагоди дня народження. Шановний І. Даценко народився 14.04.1900 р.)	\$ 40.00
Василь Тимошенко (зібрано під час тризни св. п. Михайла Строчука)	\$ 65.00
Віра Соколовська і Наталка Семененко (з хрестин Олександри Бачинської, внучки Олексія і Лізи Звірховських)	\$ 86.50
Анна Степанівна і Андрій Тимофійович Качевські (у пам'ять Анатолія Шапки в річницю смерті)	\$ 100.00

**

(На писанку)

Ніна Козій	\$ 25.00
Олександр Кумпан ... вітаю з святом Великодня)	\$ 30.00
Катерина Мусій	\$ 40.00
Марта Савченко	\$ 50.00
Марія і Григорій Романенки	\$ 50.00

Анна і Стефан Тимофії

(... бажаємо всім працівникам
радіопередачі радісних свят
Христового Воскресення) \$100.00

**

(за червень, липень і серпень 1988 р.)

Марія Котульська

(замість квітів на свіжу могилу
св. п. Ореста Токара)

Галина Тимошенко \$ 20.00

Стефан Чабан (Торонто) \$ 20.00

Іван Даценко

(у 5-ту річницю смерті,
св. п. Анастасії,
яка упокоїлась 29.VII.1983 р.) \$ 25.00

Катерина і Богдан Мусії \$ 40.00

Марія і Григорій Романенки

(у 1-у сумну річницю смерті
дорогої куми, св. п. Параскевії
Дрозд, яка упокоїлась
11.VII.1987 р. в Торонто) \$ 50.00

Олена і Юрій Лисики (Ошава)

(у пам'ять батьків —
Палажки і Андрія Степанченків)

За фінансову підтримку всім щиро дякуємо.

Головна Виховна Рада Старших
Виховників ОДУМ-у в Канаді

Нове підприємство
— ПОДОРОЖНЄ БЮРО

Ліди Савер

Lidia Saver

151 Carlingview Dr., Unit 1, Rexdale, Ontario M9W 5S4
(416) 674-7777

Ол. ХАРЧЕНКО

РЕЛІГІЙНА ВИСТАВКА У СЕЛІ „ПЕРШИХ ПОСЕЛЕНЦІВ БЛЕК КРІК“

У новім районі міста Торонто, біля перехрестя вулиць Джейн і Стіллс, серед хмародерів заховалося село з попереднього століття, під назвою „Блек Крік Пайонір Вілледж“, тобто у перекладі „Село Перших Поселенців Чорний Струмок“, а тому що географічні назви не перекладаються, слід сказати „Село Перших Поселенців Блек Крік“. Переступивши межу того села, відвідувач опиняється у минулому столітті, у типічному селі у провінції Онтаріо, приблизно кілометрів 15 від тодішнього Торонто, яке у першій половині минулого століття нараховувало всього коло 50 тисяч жителів, а тепер понад два мільйони. Блек Крік Вілледж — це дуже важливий торонтський атракціон, котрий щороку відвідує понад сто п'ятдесят тисяч осіб, в основному туристів, з усіх кінців світу, здебільша з Великобританії та Сполучених Штатів Америки. Під час навчального року те село відвідують тисячі школярів, яким поїздка до села Блек Крік допомагає при вивченні канадської історії.

Що ж притягає до цього села? Можливо спокій минулого століття, або сповільнене темпо життя, без електрики і електричних апаратів, та без машин, котрі працюють при допомозі двигунів. Парові машини тоді були занадто коштовними для пересічного сільського ремісника. У селі відвідувач має рідкісну нагоду оглянути, дослівно, десятки різних ремісних майстерень минулого століття, і то з технічним персоналом, тобто з майстрами та їхніми учнями. Цікаво, що раніше вироблялися високоякісні машини, наприклад, усі друкарські машини у сільській друкарні функціонують ще й тепер, а тими машинами друкували торонтські газети в минулому столітті. До речі, торонтська газета в 1859-ім році коштувала чотири центи, а в тисяча дев'ятсот п'ятдесятих роках газета Торонто Стар коштувала всього п'ять центів, отже майже без змін протягом цілого століття, і щойно тепер ця газета коштує 30 центів.

Коли мова йде про ремісничі майстерні, то в селі Блек Крік є щось подібне, як у Енеїді Котляревського, в тому місці, де автор розповідає про ремісничі цехи в Енеєвім війську. Отже в селі можна оглянути кузню, млин, бондарню, пекарню, годинникарську майстерню та багато інших. Зверніть увагу, що в наші дні зникає годинникарське ремесло, і недалеко той час, коли не буде кому поправити механізм стінних чи навіть ручних годинників, бо ціла промисловість переходить на електронічні годинники, а в школах не вчать такого ремесла, навіть якщо є охочі вчитися.

Вступ у Село Перших Канадських Поселенців Блек Крік коштує всього чотири з половиною до-

лара. Це село цікаве ще й тим, що в головному будинку (додамо — новітньої конструкції, а не з минулого століття), тепер експонується виставка, присвячена Тисячоліттю Хрещення України. Ту виставку zorganizував Провінційний Музей Альберти, при фінансовій допомозі Канадського Уряду. Ця релігійна виставка почавши експонуватися минулого року в Едмонтоні, у провінції Альберті, подорожує по всій, Канаді, і експонується по більших містах, здебільша у канадських музеях та в містецьких галереях.

Хоч виставка присвячена Тисячоліттю Хрещення України, і в основному складається з українських експонатів, проте є чимало сербських, російських, грецьких, арабських та інших релігійних експонатів східного обряду. Під час виставки у павільйоні, мов у церкві, постійно лине грамофонний звук української Служби Божої. Що створює релігійний настрій, без огляду на те, чи хтось розуміє українську мову чи ні. На виставці експонується декілька стародавніх ікон, євангеліє в перекладі на українську новітню мову професора Івана Огієнка — пізніше митрополита Української Православної Церкви в Канаді. Експонуються теж українські священичі та єпископські ризи, мітри, хрести, плащаниці, вази, та інші святощі, які мають символічне значення в українських Православній і Католицькій Церквах.

Тематично виставка поділена за окремими релігійними святкуваннями.

Можна сподіватися, що ця виставка принесе велике моральне задоволення канадським українцям, тому що цю виставку оглянуть у престижних канадських музеях і галереях тисячі канадських громадян та туристів, і таким чином, хоч у невеликій мірі познайомляться з Тисячолітнім Ювілеєм Українського Християнства. У Торонті ця виставка експонується від 9 липня до 10-го жовтня.

SNIH HEATING & COOLING

ВОЛОДИМИР СНИГ
Власник

11 Marmora St.
LONDON, ONT. N5Z 1Z4

Telephone
(519) 432-1983

Don't be late! Canada Savings Bonds have an earlier date.

This year the Canada Savings Bond sales period is earlier - from October 20 to November 1. Buy your new bonds wherever you bank or invest starting October 20. You may date your payment November 1, the day the new bonds start earning interest.

Safe and secure. Canada Savings Bonds are fully guaranteed by the Government of Canada. They never fall in value.

Cashable anytime. Canada Savings Bonds can be cashed at any time. Your money is always available when you need it.

Interest rate announced mid-October. The interest rate and purchase limit for the new series will be announced in mid-October. Details will be available wherever Canada Savings Bonds are sold.

Don't be late! Remember, November 1 is the last day you can buy the new bonds at face value. But the bonds may be withdrawn from sale at any time.

Canada
Savings
Bonds
Les Obligations
d'épargne
du Canada

Canada

З ЖИТТЯ

ОДУМ-у МІННЕСОТИ

В цьому році добра кількість наших одумівців закінчили коледжі, чи інші наукові заклади. Всіх їх тут збірно ГРАТУЛЮЄМО та рівно ж тим бажаємо багато успіхів у їхньому житті та праці.

1. Михайло ЛЮТАРЕВИЧ закінчив медичні студії, дістав звання доктора медичних наук в Міннесотському Університеті. Тепер др. Михайло Лютаревич переїхав із своєю дружиною до Чикаго, де буде спеціалізуватися у внутрішній медицині при Іллінойському Університеті.

2. Ліда ЯРМУЛОВИЧ закінчила Міннесотський Університет в ділянці російської мови. Чуємо, що Ліда їде в подорож на Україну. Щасливого! Добре придивляйся і розкажеш нам свої враження.

3. Дарія і Мар'яна ЕДГАР закінчили школу (гай скул). День градації — 9 червня 1988. Обоє будуть продовжувати вчитися в Технічному Інституті.

4. Віктор ГУЩА закінчив Міннесотський Університет в ділянці економії. Тепер працює в Еквітабле Інс.Со.

5. Андрій ГУЩА закінчив Ст. Томас Академію. Плянує продовжувати студії в Інвергіл Комюніті Колледж.

Гратулюючи всіх наших градуантів, ми не певні, що пригадали тут всіх. Просимо повідомляти редакцію Інформатора частіше і, якщо когось проминули — тоді вибачайте. Помістимо в наступнім числі.

**

Чуємо, що Зіна ПОЛЕЦЬ приїжджає з Іспанії додому на вакації. Також чуємо, що Іспанія їй дуже подобається. Все ж таки хочемо, щоби Зіна не загубилася десь в тій прекрасній країні а таки колись повернулася на постійно.

**

Подяка: Хоч з великим запізненням дозвольте висловити щирі подяку всім ОДУМівцям і ТОПівцям, що своєю присутністю, щирими побажаннями та подарунками вшанували моїх батьків Олексія і Марту з нагоди 61-го Ювілею їхнього подружжя та 90 річниці з дня народження Олексія ЗМАГИ. Особлива подяка Наталці Лисій-Ріланд за особисте привітання та грошовий подарунок від ОДУМу. Всім велике спа-

сибі! — Донька Ольга Хоролець.

**

**

СЕРДЕЧНО дякую за висловлені мені в ІНФОРМАТОРІ побажання доброго здоров'я. Це мені справді допомогло, бо я почуваюся багато краще. — З дружнім привітом — Марта Змага.

**

АКЦІЯ ПРОДАЖІ ВЕЛИКОДНІХ ПИСАНОК пройшла знову дуже успішно в цьому році. В самій продажі взяли участь 53 особи. Як винагороду за дружню співпрацю Виховна Рада ТОПу Міннесоти нагородила нових членів ТОПу річною передплатою „Молодої України“. Наступні нові члени дістали цю нагороду: Володимир Коноплів, Тая Давидович, Оксана Біла, Мирон Куданович, Анна Грипа, Анатолій Шетина, Михайло Гупало, Анатолій Глоба, Олексій Залуцький, Юрій Пасічник.

За особливо активну участь в писанковій акції дістали нагороди також Юні одумівці. Ця нагорода вносить 90.00 дол. Нагороду дістали: Оля, Наталка, Валя і Галя Ярр, Гриць Полець, Гриць і Данило Кудановичі, Алекс Коноплів, Зенко Давидович, Христя Грипа (разом 200.00 дол).

**

Наталка ЛИСА-РІЛАНД розпочинає працю над „мастер дегрі“ при Міннесотському Університеті. Для цього вона дістала стипендію (fellowship) від університету і буде при ньому частинно працювати.

**

Др. Дана ФИЛИПОВИЧ (колишній член нашої філії) повернулася з Каліфорнії і тепер працює як дитячий лікар зі спеціалізацією в хронічних дитячих хворобах в Джілет Госпіталі в Ст. Полі.

**

ЩИРО ДЯКУЄМО за пожертви для Інформатора: Михайло ЛЮТАРЕВИЧ-20.00 дол., Антін СЕМЕНЮК-10.00 дол., Оля ХОРОЛЕЦЬ-5.00 дол.

**

Група ЮНИХОдумівців під керівництвом Олі Ярр влаштувала успішний Гараж Сейл в днях 20-21 травня. Гратулюємо за добру ініціативу!

На зборах ТОПу, які відбулися 13-го червня вирішено: створити комісію для підготовки літнього пікніку ОДУМ-ТОП-. Бажаючі до роботи просимо зголошуватися до п. Полеця. Також вирішено закупити 4 біблії (100 дол.) для пересилки на Україну.

**

Наша Філія ТОПу-ОДУМу дістала запрошення від Міннесотського Історичного товариства влаштувати Український День 11 грудня ц.р. Для цього потрібно знову групу людей, які б взяли на себе цю працю. Просимо також зголошуватися до редакції Інформатора 377-4031 або до О. Полеця 781-8204.

**

Відбувся гарний „шовер“ (як по українському?) для Галі Гайової маленької доні. Влаштували Ванда Багмет і Др. Оля Татарко. Пройшов дуже гарно.

**

Наше глибоке співчуття Оксані і Ярославу БЛІМ з нагоди втрати донечки.

**

ПІКНІК ОДУМу і ТОПу відбувся дуже успішно з участю 60 членів та симпатиків в суботу 16 липня на озері БІГ ЛЕЙК біля Монтісело. Були розваги, розмови і багато смачної їжі і особливо смачна смажена свиня. Погода також догодила: було тепло, соняшно. Управа ТОПу і ОДУМу висловлюють подяку всім членам і друзям, які спричинилися до підготовки і переведення пікніку, а особливе подяка їде для пані Оксани КОЛЕСНІЧЕНКО і п. Володириу КОНОПЛІВУ за зразкову організацію господарської частини пікніку.

**

Іван ГАЙОВИЙ і Петро ГЛОБА, шукаючи за одумівським пікніком, заїхали аж до Північної Дакоти і не знайшли. Справа в тім, що в Міннесоті є багато БІГ ЛЕЙКС і було мало часу, щоби об'їхавши їх всіх, можна було знайти той БІГ ЛЕЙК, де ОДУМ мав свій пікнік.

**

На ЗУСТРІЧ ОДУМ-у 1988 на Оселі „Україна“, Канада, в цьому році їздили: Наталка Лиса-Ріланд з мужем Марком, Соня Лиса, Мар'яна і

Дарія Едгар, Богдан Лисий, Марко Сидоренко, Андрій Рябокiнь, Олександр, Гриць і Ліда Полеці, Павло Ярмулович.

**

ПОЗДОРОВЛЯЄМО Ліду ЧОРНУ з близьким одруженням з Скотом Вільсоном. Весілля відбудеться 17-го вересня, субота. Бажаємо багато щастя та всіх земних благ для новоодружених.

**

З жалем довідуємося, що наш відданий член ТОПу пані Марта ЗМАГА перебуває в дуже тяжкому стані хвороби. Сogні одумівців пам'ятають пані Змагу з таборових часів в Сіблей Стейт Парк, де вона на протязі багатьох років безкорисно працювала на кухні головною кухаркою. Надіємося, що пані Змага видужає з тяжкої хвороби, бажаємо їй це і бажаємо їй повернутися до нашої одумівської і топівської спільноти.

**

ЗАЙНЯТТЯ Юн. ОДУМ-у розпочинаються в понеділок 3-го жовтня в залі церкви Св. Михайла. Початок 6:30 вечора. Пішлить своїх дітей до ОДУМу. Також розпочинають працю група бандуристів та танцювальна школа.

**

На курси виховників Юн. ОДУМу, які в цiм році відбулися на оселі „КИЇВ“, Аккорд, Н.Й. з нашої філії їздив Гриць ПОЛЕЦЬ. Олександр ПОЛЕЦЬ, СВП був комендантом курсів виховників.

**

П-ні Оля і Ліда Ярмуловичі відвідали Україну. Повернулися з цікавими вражіннями та пригодами. Колись може розкажуть нам всім.

(Інформатор ОДУМ-у Міннесоти)

**ДОПОМОЖІТЬ нам
зробити ОДУМ
ще більш корисним
українській громаді!**

**Маруся і Тарас Коновал під час
вінчання в церкві**

ОДУМ ЧІКАГО ВІТАЄ МОЛОДУ ПАРУ

2 липня 1988 року одружилися Маруся Мисько та Тарас Коновал, активні члени ОДУМ-у Чикаго. Зустрілися вони вперше коло десяти років тому на пробі танців ансамблю ОДУМ-у „Метелиця“ в якій танцювала Маруся, її сестра Анна та брат Іван. А Тарас повіз на пробу тоді свою сестру Олесю. Членом танцювальної групи в скорому часі став і Тарас. Вони спільно не раз виступали на зустрічах ОДУМ-у та інших імпрезах як „Метелицею“ керував Іван Іващенко та пізніше Ала Поволотська. На їх весілля, на яким було коло 300 осіб, прийшли не лише рідня та родичі з Чикаго й околиць, але й друзі — молодь з віддалених штатів з Аризони, Тексасу, Делаверу, Мічигану, Мариленду, Індіяни та Канади.

Від філії ОДУМ-у молоду пару вітали Андрій Скиба — голова філії та Маруся Луппо яка піднесла їм квіти.

Маруся та Тарас Коновал після одруження їздили на „ганіmun“ до столиці Англії Лондону, а повернувшись осілися у Вілмінгтоні в штаті Делавер, на Сході Америки, недалеко від Філядельфії. Членство ОДУМ-у Чикаго бажає їм щастя і всього найкращого у їх подружньому житті і просить і далі не забувати великої одумівської родини в якій вони виростили.

ВХОДИНИ В ЛОНДОНІ, ОНТ.

В неділю, 24 липня до новокупленої хати пана Ол. Гончаренко підїхало понад десять авт. Із авт почали виходити куми, друзі і знайомі, несучи в руках коробки, посуду, де знаходилася різна пожива і напитки. Всі прямували до новокупленої хати.

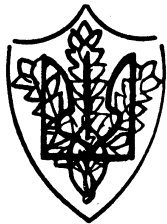
Господар так був заскочений, що замість привітати гостей із сльозами на очах, питався, „Чого ви приїхали?“ Це були сльози радості — Він відчув, що його не забувають. Організаторами цієї несподіванки були п-ні А. Ноженко і п-ні Г. Володченко, які із допомогою присутніх жінок, почали заповняти столи смачною їжею і напитками. П-ні А. Ноженко попросила п. Ол. Олексієнка розпочати обід молитвою, а після молитви привітала господаря в новокупленій хаті, та побажала від усіх присутніх найкращого в житті і здоров'ї.

Під час обіду, у веселому настрої, розпочалися розмови, жарти і співи. Господар із сльозами радості і тремтячим голосом подякував організаторам цієї несподіванки паням А. Ноженко і Г. Володченко і всім гостям, які завітали до його хати, і в свою чергу почав частувати гостей. Хоч зауважити, що п. Ол. Гончаренко вміє частувати, і коли б ви не завітали до його — він завжди почаствує.

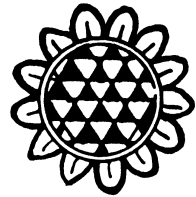
Ол. Гончаренко є довголітнім і жертвеним членом православної громади в Лондоні. В даний час він є братчиком в церкві. Під час обіду п-ні Ноженко і п-ні Володченко провели збірку на пресу. Із загальної суми висилаємо \$25 на журнал „Молода Україна“. Бажаємо п. Ол. Гончаренко щастя, здоров'я і витривалости в новій хаті.

Присутній

**ЗРОБІТЬ ПРИЄМНІСТЬ
і користь
Вашим дітям —
пошліть їх літом
на один із таборів ОДУМ-у**

СТОРІНКА ЮНОГО ОДУМУ

Віра ВОРСЬКО

ЗАВТРА В ШКОЛУ

„Завтра в школу, завтра в школу!“ —
Чути гомін вже навколо.
Всі книжки нові й чудові
Й зошити наготові.
Метушаться лиш малята,
Бо не знають, що їм брати:
Завтра ж перший раз у школу
Підуть всі, й малий Микола.
Час іде — летять хвилини,
Скоро-скоро день пролинув.
Ось цілує мама на ніч
Й каже тепло: „Надобраніч!“
Сплять всі солодко й тривожно,
Бо спізнитися не можна.
Не простить ніхто ніколи —
Завтра з перший раз у школу!

Наталя ЗАБІЛА

ВЕРЕСЕНЬ

Ходять хмари в небі синім.
Місяць вересень прийшов.
Сповнивсь вереском пташиним
Тихий затишок дібров.
Позлітавшись у зграї
Різне птаство молоде
В крилах сили набирає
І відльоту в вирій жде.
Бо пташки дзвінкоголосі
Знають — літа вже нема.
Хоч і тепло ще, та осінь
Вже підходить крадькома.
І, набравшись сил за літо,
Галасливі, як пташки,
Знов ідуть до школи діти
І сідають за книжки.

ЯКИЙ ЦЕ МІСЯЦЬ

Цвітуть вогняні канни, барвисті айстри.
Ночі і ранки стають прохолодними. Треба поспішати викопати городину, цукрові буряки.
Посіяти озимину.

Підніметься сонце, зігріє повітря, і помандрує над землею в синяві неба біле павутиння — „бабине літо“. Кликатиме за собою пташині зграї. Ген з височини лине журливе „курли-курли“. То відлітає журавлиний ключ. Йому посилає свій привіт рожевий верес. „Дивіться, дивіться на мене, — шелестить він своїм вічнозеленим лестячком, — правда ж, я гарний! Моїм ім'ям люди навіть назвали перший осінній місяць. А ви?“

І. ФРАНКО

Дрімають села. Ясно ще
осіннє сонце сяє,
та холодом осіннім вже
в повітрі повіває.

Темно-зелені садки
дрімають вже без плоду,
і тихо гріються хатки,
і верби гнуться в воду.

Ще ліс не стогне тим важким,
осіннім, довгим тоном,
і ще стрілою ластівки
все в'ються над загоном.

Хлоп'ячі гуртки 25-го виховно-відпочинкового табору Юного ОДУМ-у на Службі Божій в церкві Святої Тройці в Лондоні, Онт. Липень 1987 р.

І. КУЛЬСЬКА

ВЕРЕСЕНЬ

Щедрий місяць Вересень
У віночку з вересу
Все добро, що в нього є,
Щиро друзям роздає.
От у свій найперший ранок
Він стрічає школярів:
Дав і яблук на сніданок,
І жоржин — для вчителів.
Ось він їде на машині,
Кавуни везе та дині,
Та солодку гору груш.
Нам везе. А то кому ж?
Он у лісі між дубами
Ставить кошики з грибами
І для білки, і для зайки,
І для доброї хазяйки.
Птиця з гамом-вереском
Зустрічає Вересень.
В нього ж є і для пташні:
Обіруч сипне пашні!
Будеш Вересень любити?
Хочеш з Вереснем дружити?
Він — хороший, він з таких,
Що у нього все для всіх!

Л. ГЛІБОВ

*
**

Бачить — не бачить,
чути — не чує,
мовчки говорить,
дуже мудрує.
Часом захоче —
правди навчає,
всіх звеселяє.
Люба розмова, —
будемо, діти,
з нею довіку
жити-дружити.
Хто ж то така
в світі щаслива,
мудра, правдива
і жартівлива?
Як не вгадали,
стану в пригоді:
річ коротенька —
. . . . та й годі.

ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

Вельмишановний Пане Ліщина, Редакторе
„Молодої України“!

Колись я писав до редакторів „М.У.“ довгі й, мабуть нудні листи, пробував підказувати, що для молоді потрібно на правду молодечого журналу й т. ін. Пробував міняти й „політику“ журналу „Веселки“, щоб була дитячою... та даремно.

Сьогодні ж, поновлюючи передплату „Молодої України“, не можу признання оминати за вміщення в грудневому числі „Одруження“ М. Забари. Це і є те, про що „М.У.“ мала писати давненько вже. В американській пресі є багато версій на цю тему, і молодь наша напевно про це читає, але в тім біда, що все там пишеться в дусі американізму й „перетоплювального казанка“. Думки М. Забари в деяких точках є дискусійними, а тому й хочеться побачити в наступних числах журналу відгуки компетентних осіб.

„Про поезію та ще дещо“ Т. Хохітви в числі журналу ч. 373 є найкращим прикладом, як треба писати в молодечих журналах. Легенько й коротко, але найбільш зрозуміло. Автор заставив молодого читача порівняти й самому зробити висновок: хто з поетів дозріває, а кому й не судитиметься. Погоджуючись з тим, що „поважним є увесь журнал“, все ж треба завважати, що однієї сторінки для юних і найменших є замало.

І.С. Халява
Леонард, Міч., США

Вельмишановні!

Щиро дякую за гарний журнал.
Щастя Вам Боже на все добре.

Ваш
Іван Павленко

Високодостойні Панове!

Журнал мені дуже, подобається, хоч я уже і старший, але є і для мене добре підібрані статті, я є бувший одумівець. Бажаю Вам і далі тримати журнал на високому рівні. То є багато праці, для ОДУМ-у і для нас, а найбільше для нашої Батьківщини України. Бажаю гарних, добрих успіхів. Щиро дякую усім Вам.

З пошаною завжди Ваш:

Іван Кучеренко
Ліверпуль, Н.Й., США

**ПРИЄДНАЙТЕ хоч ОДНОГО члена
до ОДУМ-у!**

ЗАПРОШУЄМО ВАС ІЗ ТОВАРИСТВОМ НА ЗУСТРІЧ НОВОГО РОКУ

В осередину культури імені святого Володимира в Оквілі у суботу 31-го грудня, від 7-ої години вечора до 2-ої години ранку у розкішній залі головного будинку вас розважатиме знаменита оркестра „СОЛОВЕЙ“ перерва о 8-ій годині на смачну вечерю.

Буфет з напівками буде відкритий від початку до кінця забави (від 7-ої вечора до 2-ої ранку). Новорічні іграшки-свисташки, капелюшки.

Перед 12-ою годиною буде подане шампанське, щоб новий рік зустріли з келехом, радісно, весело, у колі ваших друзів і гарного товариства.

Квиток вступу — \$55.00 від особи, після 3-го грудня — \$65.00.

За квитками і докладнішими інформаціями телефонуйте:

в Канаді — до Тараса Родака 416-255-8604,
в США-Середній Захід —
до Віри Петруші 313-573-2514,
в США-Схід
— до Андрія Шевченка 201-890-5986

Філія ОДУМ-у в Торонто, Кіш Старших Вишівників Канади і Танцювальний Ансамбль ОДУМ-у, „Веснянка“.

ВШ. Редколегіє!

Щира подяка за тяжку працю. Статті в журналі Молода Україна — змістом цікаві, дорогі і правдиві.

Кладу китиці квітів на могили спочилих: еп. Миколая і добр. Катерини Дебрин, о. прот. Касіяна і добр. Клеоніки Квасницьких, о. прот. М. Овчаренка, одумівця Генадія Соїко, Ігоря Лисенка, Євгенії Блощинської, Петра Фініченка.

Спочилим царство в оселях Творця!

Рідним кріпкого здоров'я.

Параскевія Вітоль
Лондон, Онт.

Шановне Редакціє!

Я люблю читати журнал „Молода Україна“. З привітом до вас.

І. Бабин

БАТЬКИ!

МАТЕРІ!

Чи Ви вписали своїх дітей до ОДУМ-у?

**НА ПРЕСОВИЙ ФОНД
«МОЛОДОЇ УКРАЇНИ»
ЖЕРТВУВАЛИ:**

На нев'янучий вінок
сл. п. Євгенії Блощинської
ОДУМ-філія Детройт,
Міч. США \$400.00

З тризни бл. п. Мих.
Строчука, передав В. Ти-
мошенко, Торонто 140.00

На нев'янучий вінок
бл. п. Омеляна Корець
зложили дружина Анна
і діти, Торонто 75.00

З подружнього 28-го
ювілею Володимира і Люсі
Тимошенків, переслав Г.
Неліпа, Міссісага, Онт. 75.00

З подружнього ювілею (28)
Івана і Зіни Корець —
зложили діти, Торонто. 25.00

С. Боженко зложив
в пам'ять батька проф.
І. Боженка, США 50.00

П. Шкурка, Торонто 50.00
А. Юриняк, Лос Анджелос,
К., США 50.00

У п'яту болючу річницю
смерти дорогих незабутніх
батьків генерала Петра
Коршун-Федоренка і його
дружини Юлії, як нев'янучий
вінок складаємо п'ятдесят
доларів на пресовий фонд
журналу „Молода Україна“.
Дочка Нюся і чоловік Яро-
слав Семотюки, Торонто 50.00

П. Лопата,
Торонто, Онт. 50.00

З входин панства
Наконечних переслала В.
Калюжна, Лондон, Онт., 30.00

П. Остапович,
Торонто 30.00

Замість квітів на могилу
бл. п. П. Степури зложила
М. Дяконов з родиною —
Пентінктон, Б. К. 25.00

Замість квітів на свіжу
могилу сл. пам'яті Федора
Даценко що упокоївся в
Торонто склали: 50.00

Михайло Серета з родиною 50.00
Віра Міщенко з родиною 25.00

Олександр і Люба Харченко
з родиною 20.00

Замість квітів на могилу
бл. п. Омеляна Корець зложили такі
особи:

Зіна і Іван Корець
з родиною 50.00
Люба Харченко,
Етобіко 25.00
П. Шкурка, Торонто 25.00

У пам'ять мого чоловіка
Івана Байрачного складаю
25 дол., на пресовий фонд
журнала „Молода Україна“.
Анна Байрачна
Торонто, Онт. 25.00

Зложила на нев'янучий
вінок сл. п. М. Строчука,
Валентина Родак
Торонто, Онт. 25.00

З нагоди уродин
І. Даценка зложила
В. Родак, Торонто 25.00

П. Шанда,
Торонто, Онт. 20.00

На нев'янучий вінок
бл. п. П. Степури — зло-
жили О. і Л. Харченко,
Етобіко 25.00

Галина Верхівська,
Торонто, Онт. 20.00

І. Наливайко,
Гамільтон, Онт. 20.00

О. Денесюк,
Міссісага, Онт. 20.00

На нев'янучий вінок
бл. п. Н. Марченко зло-
жила Г. Борисенко,
Торонто 20.00

В четверту річницю
смерти нашого дорогого
Євгена-Андрія в його
пам'ять пересилаємо
на видання журналу
„Молода Україна“.
Людмила і Юліан
Сумик, Торонто. 20.00

П. Орел, Норт Берген,
Н.Дж., США 15.00

І. Павленко, Едісон,
Н. Дж., США 10.00

П. Одарченко, Такома
Парк., США 10.00

В. Павленко,
Іслінгтон, Онт. 10.00

В. Косогор,
Чікаго, Ілл. США 10.00

П. Сенько,
Ярдвіл, Н. Дж. 10.00

І. Бабин,
Тандер Бей, Онт. 10.00

Д. Кірев,
Гошен, Інд., США 5.00

М. Шульга,
Вайтгауз, США 5.00

І. Кайдан,
Севен Гіл Ог., США 5.00

І. Кучеренко,
Ліверпул, США 5.00
М. Колькін,
Гамільтон, Онт. 5.00
А. Сосна,
Ошава, Онт. 5.00

Жертводавцям і прихильникам
«Молодої України» щира подяка.
Редакція і адм. «М.У.»

**МОЛОДЬ —
МАЙБУТНЄ НАЦІ!**

**Допомагайте молоді
морально і матеріально.
ОДУМ потребує Вашої
помочі!**

**ВХОДИНИ ДЛЯ ПАНСТВА
ОЛЬГИ І МИХАЙЛА НАКОНЕЧНИХ**

Вже довший час як панство Нако-
нечні переїхали до Лондону. Вони є
парафіянами нашої церкви і по сло-
вам Олі, хотіли бути ближче церкви
і своїх людей. Ну до церкви стали
ближче, бо раніше доїжджали від м.
Інгер Сол, але до людей то ні бо за
весь час тільки пару родин завітало в
їх чудовий дім. Як і у всіх других
громадян, у нас в Лондоні не вистар-
чає неділь, щоб зробити все сплано-
ване.

Але помилились Наконечні дума-
ючи, що парафіяни до них не прий-
дуть. По ініціативі п. Івана Вінничука
зорганізувалось більше як 60 людей і
в неділю, 31 серпня, по службі Бо-
жій поїхали до панства Наконечних,
щоб привітати їх і побажати всього
найкращого. З хлібом і сіллю поба-
жали їм щастя і здоров'я в новій хаті.

Мали гарний, смачний обід приго-
тований жіноцтвом. До нової хати
подарували обрус і вазу. Привіти
склали: голова громади П. Гах; го-
лова відділу С.У.К. В. Яремченко;
отець Віталій. Микола Ващенко
привітав Наконечних і пригадав, що
на їх весіллі зустрів свою дружину
Надю, з якою дружно живе 37 років.
Вітав і пан С. Парашенко. П. Оля
Наконечна подякувала всім і дала
20.00 дол. на пресу, а відтак ще зі-
брали і пересилаємо 30.00 дол. на
журнал „Молода Україна“.

В. Калюжна

MOLODA UKRAINA

If not delivered please return to:

Box 40, Postal Station "M"
TORONTO, ONT., CANADA
M6S 4T2

Ціна 2.00 дол.
в США і Канаді

**КРЕДИТОВА СПІЛКА "СОЮЗ" —
ПОВНІСТЮ ДО ВАШИХ ПОСЛУГ**

Запрошуємо Вас познайомитись із нашими фінансовими послугами і вибрати одну з них яка буде найбільше вигідна Вам. Чекові конта, ощадничі конта, Р.Р. С.П., Р.Г.О.С.П. (на закуп першої хати), різні позики, грошові перекази, чеки для подорожуючих, і багато більше. Ваша Кредитова Спілка має великий вибір фінансових послуг щоб задоволити Вашу потребу. Розраховуйте на нас із повним довір'ям на позики із найнижчими відсотками і дорадчу обслугову. Ми є Кредитова Спілка "СОЮЗ" яка є повністю до Ваших послуг. Звертайтеся до нас за всіма Вашими фінансовими потребами.

2299 Bloor St. West 406 Bathurst St.
Toronto, Ontario M6S 1P1 Toronto, Ontario M5T 2S6
Tel. 763-5575 Tel. 363-3994

9:30 ам-6:00 рм	Понеділок	12 noon-5:00 рм
9:30 ам-6:00 рм	Вівторок	10:00 ам-5:00 рм
9:30 ам-6:00 рм	Середа	10:00 ам-5:00 рм
9:30 ам-8:00 рм	Четвер	10:00 ам-5:00 рм
9:30 ам-8:00 рм	П'ятниця	10:00 ам-7:00 рм
9:00 ам-3:00 рм	Субота	9:00 ам-3:00 рм

R. CHOLKAN & CO. Ltd.

5302 Dundas St. W.
Toronto, Ont

**INSURANCE FOR FIRE, AUTO, LIFE
УСЯКОГО РОДУ АСЕКУРАЦІЇ ВІД ВОГНЮ,
НА АВТА, ВІД КРАДІЖКИ, НА ХАТУ.**

Телефонуйте до
ЯРОСЛАВА КОВАЛЯ
Тел: 239-7733

SIPCO OIL LTD.

HOME COMFORT DIVISION

83 Six Point Road
Toronto, Ontario M8Z 2X3 — Tel. 232-2262

1. Доставляє найкращої якості опалову оливу та дає безкоштовне чищення печей і обслугову.
2. Вкладає і фінансує нові печі („форнеси“)
3. Вкладає прилади до звочування повітря („гюмідифайрс“)
4. **Все фінансуємо на догідні сплати**

— 24-годинна обслуга —

**ТЕЛЕФОНУЙТЕ ВДЕНЬ І ВНОЧІ:
232-2262**

Свої рахунки можете платити безкоштовно у Community Trust Co. — 2299 Bloor St. W.

Провадимо також власні бензинові станції під назвою Sipco. Просимо наших відборців заїжджати до наших Sipco і наповняти авта бензиною.